

Afsender: Lemvig Kommune
Rådhusgade 2, 7620 Lemvig

Pelsdyravler Karsten Brian Olesen
Skovparken 7
Lomborg
7620 Lemvig

11. april 2019

Teknik & Miljø

Rådhusgade 2
7620 Lemvig
Telefon: 9663 1200

Mail: teknik@lemvig.dk
J.nr.: 09.17.17P19-0019
S.nr.: 72566
B.nr.: 1322488

Ref.: KIJE
Dir.tlf.: 9663 1133

131, v. 18/10-2018

§11-miljøgodkendelse af Minkfarm

CVR-nr. 68 88 38 57
P-nr. 1.002.282.978

på adressen
Grønkærvej 7
7660 Bækmarksbro

matrikel nr. 27c, Bækmark Hgd., Flynder

Øster Folbæk, 2016

Godkendelse af den 11.04.2019
Annoncedato den 16.04.2019

Indholdsfortegnelse

Datablad.....	3
Læsevejledning	4
1.1. Beskrivelse af projektet.....	6
1.2. Afgørelse.....	6
1.3. Ikke teknisk resumé	7
1.4. Vilkår.....	8
1.5. Offentlighed og høring	12
1.6. Klagevejledning	14
2. Generelle forhold.....	16
2.1. Meddelelsespligt.....	16
2.2. Gyldighed.....	16
3. Anlægsbeskrivelse	18
3.1. Lokalisering	18
3.1.1. Landskabelige forhold	19
3.2. Dyrehold, staldanlæg og management	20
3.3. Energi- og vandforbrug	21
3.4. Gener	23
3.4.1. Lugt	23
3.4.2. Støj	23
3.4.3. Lys.....	24
3.4.4. Fluor og skadedyr.....	25
3.4.5. Støv	25
3.4.6. Transport	25
3.5. Forurening.....	28
3.5.1. Spildevand herunder regnvand	28
3.5.2. Husdyrgødning og foder	28
3.5.3. Affald.....	30
3.5.4. Råvarer og hjælpestoffer.....	32
3.5.5. Driftsforstyrrelser eller uheld	32
3.6. Ammoniaktab - generelt.....	34
3.7. Ammoniakupåvirkning af natur	34
3.7.1. Beskyttet natur	34
3.7.2. Habitatvurdering	38
4. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter).....	40
<i>Bilag</i>	47
Bilag 1.....	48
Bilag 2.....	61
Bilag 3.....	72
Bilag 4.....	73
Bilag 4b.....	74
Bilag 5.....	75
Bilag 6.....	77

Datablad

Ansøger	Kopenhagen Rådgivning Agro Food Park 15 8200 Aarhus N soe@kopenhagenfur.com for Karsten Brian Olesen Skovparken 7 7620 Lemvig Tlf.: 23 25 61 08 karsteno@post1.tele.dk
Bedriftens adresse	Grønkærvej 7 7660 Bækmarksbro
Husdyrbrugets navn	Øster Folbæk
Matrikelnummer	27c, Bækmark Hgd., Flynder
Virksomhedens art	Avl af pelsdyr mv.
Ejer	Karsten Brian Olesen
CVR-nummer	68 88 38 57
CHR-nummer	90 350
P-nummer	1.002.282.978
Kontaktperson	Karsten Brian Olesen
Tilsynsmyndighed	Lemvig Kommune

Læsevejledning

Denne miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit. Første del udgøres af selve godkendelsen med de vilkår, Lemvig Kommune stiller. Denne miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit. Første del udgøres af selve godkendelsen med de vilkår, Lemvig Kommune stiller vedrørende indretning og drift af husdyrbruget.

Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er ejendommen og arealerne beskrevet nærmere, og der er redegjort for den påvirkning, husdyrbruget forventes at have på omgivelserne.

Sagen er behandlet efter LBK nr. 1486 af 13. maj 2009 om miljøgodkendelse m. v. af husdyrbrug, herefter også kaldet Husdyrgodkendelsesloven eller Husdyrloven.

Miljøgodkendelse med vilkår

1.1. Beskrivelse af projektet

Det søgte projekt indebærer godkendelse af allerede opførte minkhaller på ejendommen.

Det hidtil tilladte dyrehold på 3.088 årstæver søges udvidet til 4.996 årstæver.

Der er opført 18 nye åbne 2-rækkede minkhaller på ejendommen.

Afgørelsen er en genbehandling af Lemvig Kommunes tidligere miljøgodkendelser af projektet på minkfarmen, meddelt hhv. 27. marts 2012, januar 2014 og 11. november 2016.

De tre forudgående afgørelser er alle påklaget og hjemvist til fornyet behandling. Den seneste afgørelse er hjemvist af Miljø- og Fødevareklagenævnet ved afgørelse NMK-131-00256 den 18. april 2018. Denne afgørelse er vedlagt som bilag 1 til godkendelsen.

Projektet er søgt første gang 11. marts 2011 og senere udvidet med tre minkhaller ud over de oprindeligt søgte 15 haller.

Den samlede udvidelse med i alt 18 minkhaller er beskrevet i ansøgningsskema 84 796, indsendt til Lemvig Kommune via husdyrgodkendelse.dk den 8. november 2013.

Denne afgørelse træffes derfor i medfør af de gældende regler den 8. november 2013 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, LBK 1486 af 4. december 2009, Bekendtgørelse nr. 1172 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug af 10. april 2013 og Bekendtgørelse nr. 1428 af 13. december 2006 om pelsdyrfarme m.v.

Afgørelsen er truffet på baggrund af oplysninger i de foregående behandlinger af sagen, suppleret med kommunens egen scenarieberegning (skema 108 199), som er tilpasset Nævnets bemærkninger i NMK-131-00256. Scenarieberegningen er således udført på baggrund af en indtegnning af alle haller enkeltvist og med ruhed for oplandet Ringe vegetation (RV). Ruhedheden for naturen er Blandet natur med lav bevoksning (Bn).

1.2. Afgørelse

Lemvig Kommune godkender det søgte projekt efter § 11, stk. 1 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, LBK 1486 af 4. december 2009.

Miljøgodkendelsen er givet på vilkår, der har til hensigt at beskytte den omgivende natur og miljø, samt de omkringboende.

Husdyrbruget godkendes efter Husdyrgodkendelseslovens § 11 stk. 1, da husdyrbruget godkendes til mellem 25 og 250 dyreenheder i mink, jævnfør den på ansøgningstidspunktet gældende dyreenhedsberegning.

Vær opmærksom på at godkendelser og tilladelser efter anden lovgivning, for eksempel udlednings-, nedrivnings- og byggetilladelse, ikke er indeholdt i denne godkendelse, men skal søges særskilt hos Lemvig Kommune.

På Lemvig Kommunes vegne den 11. april 2019.

Thomas Damgaard
Afdelingsleder for Natur & Miljø

1.3. Ikke teknisk resumé

Udvidelsen er placeret i tilknytning til eksisterende byggeri mod syd. De søgte haller er 18 stk. 2-rækkede åbne haller i lighed med størstedelen af den nuværende farm og er placeret mindst 10 meter fra nuværende farm af hensyn til brandreglerne. Hallerne er hver 3,8 x 62 meter og ca. 2,6 meter i højden.

Antallet af transportere til levering af foder og afhentning af skind er uændret. Støvgener forekommer primært inde i hallerne i forbindelse med udlægning af halm på redekasserne.

Der er beregnet et niveau for maksimal ammoniakemission ud fra Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse NMKN-131-00102.

Minkfarmen lever op til dette niveau ved at tømme gødningsrenderne min. hver 3. eller 4. dag og to gange om ugen, fodre med et proteinindhold på højst 31 % af OE i uge 30-47, anvende halm ad libitum, at have etableret gyllerender med en bredde på 36,5 cm i nye bure, samt ved at fastholde den eksisterende overdækning af gyllebeholderen.

Elforbruget vil falde i forhold til det nuværende forbrug fordi drikkevandet fremover vil blive opvarmet af et oliefyr i stedet for el-patroner.

Spild af drikkevand fra vandventilerne reduceres til et minimum ved at alle vandventiler på farmen bliver af ny type.

1.4. Vilkår

Miljøgodkendelsen indeholder en række konkrete vilkår for husdyrbrugets drift, indretning og kontrol. Vilkårene skal medvirke til at sikre

- at indretning og drift af husdyrbruget sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering
- at yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes
- at risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen, minimeres.

Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, den vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering, samt godkendelsens vilkår.

1. Tidsfrist

Denne miljøgodkendelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter, at den er meddelt.

2. Produktionstilladelse

Dyreholdet på minkfarmen må maksimalt udgøre

4.996 årstæver

Årstæver og deres tilhørende hvalpe skal huses som anført i nedenstående tabel og jævnfør opdeling af farmen i bilag 4.

Hal	Antal årstæver
Område 1	3.346
Område 2	1.650
I alt	4.996

3. Udmugningshyppighed ved mink

I alle minkhaller skal gødningsrenderne tømmes minimum hver 3. eller 4. dag og to gange om ugen, dog ikke i perioder med længerevarende hård frost.

4. Bredde af gødningsrender i nye og eksisterende haller

I område 1 skal der til stadighed være gødningsrender med en bredde på minimum 35 cm.

I område 2 skal der til stadighed være gødningsrender med en bredde på minimum 36,5 cm.

5. Halm på redekasser

Der skal altid være rigeligt, tilgængeligt halm ovenpå alle ejendommens redekasser (halm ad libitum), således at der sker effektiv opsamling af næringsstoffer, der afsættes uden for gødningsrenderne. Ud over trådnettet må der ikke være foranstaltninger, der hindrer dyrenes adgang til halmen.

6. Lavenergibelysning

Udtjente pærer, lysstofrør og andre lyskilder skal udskiftes til lavenergibelysning i det omfang, at det er muligt.

7. God hygiejne på husdyrbruget

Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes, således af lugtgener begrænses mest muligt.

8. Affald

Dagrenovationslignende og forbrændingseget affald skal opsamles i en container beregnet til formålet.

Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Ikke-geanvendeligt PVC-affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Ikke-geanvendeligt farligt affald skal opbevares under tag i separate, egnede beholdere.

Alt olieaffald skal opbevares i tromler eller andre egnede beholdere, der er placeret indendørs, på tæt gulv uden afløb. Affaldsoplaget skal være placeret på en sådan måde, at et eventuelt spild ikke kan løbe ud af døre og porte eller ud af en utæt sokkel eller lignende. Det skal sikres, at et eventuelt spild kan opsamles indendørs. Anvendes der spildbakke eller opkant omkring oplaget, skal dette indrettes således, at indholdet fra den største beholder kan tilbageholdes.

Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas og lignende skal opbevares i en engangsplastspand, beregnet til formålet.

9. Støj

Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer se tabel herunder.

Dag	Periode	Reference-tidsrum	Værdi
Mandag- fredag	kl. 07.00-18.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	7 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00-18.00	4 timer	45 dB(A)

Søn- og helligdage	kl. 07.00-18.00	8 timer	45 dB(A)
Alle dage (aften)	kl. 18.00-22.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (nat)	kl. 22.00-07.00	½ time	40 dB(A)

For dag-, aften og natperioden skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på henholdsvis 8 timer (lørdag 7 og 4), 1 time og ½ time.

Maksimalværdier af støjniveauet må om natten ikke overstige ovennævnte kravværdier med mere end 15 dB(A).

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedr. støj fra husdyrbruget er velbegrundede, skal husdyrbruget igennem en akkrediteret virksomhed for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt. Med mindre der er tale om overskridelser af grænserne, kan målingerne højst kræves udført én gang årligt og skal foretages i overensstemmelse med miljøstyrelsens gældende vejledning.

10. Forebyggelse af forurening via overfladeafløb

Det skal sikres, at der ikke er risiko for forurening af vandmiljøet via overfladeafløb på ejendommen.

Foder, gødning, husdyr, olie, kemikalier og forurenende stoffer i øvrigt må derfor ikke oplagres, anvendes eller transporteres i nærheden af overfladeafløb.

Overfladeafløb må ikke anvendes til bortskaffelse af nogen former for vaskevand eller restvand.

11. Beredskabsplan

Der skal foreligge en beredskabsplan for ejendommen senest når denne godkendelse tages i brug. Beredskabsplanen skal løbende opdateres, opbevares på ejendommen og være tilgængelig for alle ansatte. Beredskabsplanen skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

12. Overdækning af gyllebeholder

Der skal til enhver tid være fast overdækning på gyllebeholderen. Skader på overdækningen skal straks repareres.

13. Gyllebarriere med skærmende beplantning

Gyllebarrieren omkring gyllebeholderen med skærmende beplantning skal bevares og vedligeholdes.

14. Opbevaringskapacitet

Husdyrbruget skal til enhver tid råde over 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning, restvand, vaskevand, m.v.

15. Påfyldning af gyllevogne

Påfyldning af gyllevogne fra gyllebeholdere skal ske på en befæstet plads uigennemtrængelig for fugt, med afløb til gyllesystemet.

Alternativt kan der anvendes gyllevogne med påmonteret sugetårn med overløbssikring, der forhindrer ethvert gyllespild.

16. Kontrolvilkår og egenkontrol

For at kunne kontrollere at virksomheden overholder godkendelsens vilkår, samt gældende miljølovgivning, skal virksomheden opbevare eller på forlangende inden 4 uger fremskaffe følgende dokumenter for de seneste 5 år:

Husdyrgødning: Årlige opgørelser af dyreholdets størrelse.

17. Ophør af drift

Ved ophør af driften, skal husdyrbruget foretage oprydning i et sådan omfang, at forureningsfare undgås.

Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald, tagplader, byggeaffald, m.v. bortskaffes efter gældende regler.

Gylletanken og gødningsrender samt møddingspladsen skal tømmes for gødning, der bortskaffes efter gældende regler.

1.5. Offentlighed og høring

Høring af ansøger og interessenter

Kommunens forslag til miljøgodkendelse har været sendt i høring hos ansøger og ansøgers rådgiver.

Herefter er naboer og interesseorganisationer orienteret om forslaget ved 3 ugers høring. Følgende er hørt:

- Brogade 78
- Grønkærvej 11
- Grønkærvej 13
- Grønkærvej 14
- Grønkærvej 24
- Grønkærvej 26
- Grønkærvej 29
- Grønkærvej 3
- Rødemøllevej 10
- Rødemøllevej 14
- Rødemøllevej 15
- Rødemøllevej 16
- Rødemøllevej 26
- Rødemøllevej 6
- Rødemøllevej 7
- Rødemøllevej 9
- Saugmandsvej 7
- Vilhelmsborgvej 110
- Vilhelmsborgvej 113
- Vilhelmsborgvej 118
- Vilhelmsborgvej 120
- Vilhelmsborgvej 122
- Vilhelmsborgvej 126
- Vilhelmsborgvej 128
- Vilhelmsborgvej 132
- Vilhelmsborgvej 138
- Danmarks Naturfredningsforening,
jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk og dnlemvig-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Konsekvensradius er efter FMK-modellen beregnet til 791 meter.

Lemvig Kommune har modtaget et høringssvar ved nabohøringen som dog ikke har medført ændringer.

Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres på Lemvig Kommunes hjemmeside, www.lemvig.dk den 16. april 2019 samt ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig. Følgende har fået meddelelse om udarbejdelse af godkendelsen:

- Ansøger, Karsten Brian Olesen
- Rådgiver, Susanne Østerby, KOPENHAGEN FUR a.m.b.a
soe@kopenhagenfur.com
- Rødemøllevej 7
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Nord, Falstersvej 10, 8940 Randers SV, senord@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnlemvig-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité
jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland,
lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Friluftsrådet LimfjordSyd, limfjordsyd@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV,
fr@friluftsradet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@ae.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund,
post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, teamstr@gmail.com
- Aktive Fritidsfiskere i Danmark,
afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk

1.6. Klagevejledning

Afgørelsen er truffet i medfør af § 11, stk. 1 i Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009. Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af husdyrbrugets ejer og enhver med en individuel interesse i sagens udfald.

Klagefristen udløber d. 14. maj 2019.

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver meddelt, jævnfør Husdyrgodkendelseslovens § 90.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privat betale et gebyr på kr. 900 og som organisation, forening eller virksomhed kr. 1.800. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en godkendelse efter § 11, stk. 1 har ikke opsættende virkning med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrgodkendelsesloven. Det betyder, at hvis eventuelt byggeri påbegyndes og en sag påklages kan Miljø- og Fødevareklagenævnet sætte byggeriet i stå eller kræve nedrivning for ansøgers regning.

2. Generelle forhold

2.1. Meddelelesespligt

Inden enhver ændring, etablering eller udvidelse af dyrehold eller anlæg til husdyrproduktion, herunder opbevaringsanlæg skal der indgives forhåndsansøgning til Lemvig Kommune.

Ændringer og udvidelser af husdyrbruget, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet må ikke foretages uden forudgående tilladelse eller godkendelse fra Lemvig Kommune.

2.2. Gyldighed

Godkendelsen skal være udnyttet senest 6 år efter at godkendelsen er meddelt.

Godkendelsen anses for at være taget i brug når den er meddelt, da byggeriet er opført og dyreholdet er udvidet.

Hvis godkendelsen ikke helt eller delvist udnyttes i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet.

Miljøteknisk beskrivelse

---

3. Anlægsbeskrivelse

Husdyrbruget ligger på adressen Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro, matrikel 27c, Bækmark Hgd., Flynder.

Minkfarmen er udvidet med cirka 7.500 m², således at det samlede erhvervsareal på farmen udgør cirka 25.000 m². De nye minkhaller er angivet i situationsplan i bilag.

Før udvidelsen udgjorde dyreholdet 3.088 årstæver. Der er udvidet til en samlet besætningsstørrelse på 4.996 årstæver, svarende til 167 DE efter den på ansøgningstidspunktet gældende dyreenhedsberegning.

Der er opført 18 stk. 2-rækkede åbne haller mod syd. De nye haller er placeret mindst 10 meter fra nuværende farm af hensyn til brandregler. De enkelte haller er 3,8 meter brede, 62 meter lange og cirka 2,6 meter i kiphøjde.

Minkfarmen ses fra syd og vest på skråfoto fra 2017 i bilag 4.

3.1. Lokalisering

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav i § 3, Bekendtgørelse om pelsdyrfarme m.v., BEK nr. 1428 af 13. december 2006 (Pelsdyrbekendtgørelsen), fremgår af tabel 1.

Afstande er målt fra nærmeste punkt, hvor minkfarmen er udvidet.

Tabel 1: Generelle afstandskrav

Afstand til	Opmålt afstand	Afstandskrav i Pelsdyrbekendtgørelsen
Nærmeste nabobeboelse (Grønkærvej 14)	175 m	100 m
Nærmeste byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt område til boligformål, mv. (Bækmarksbro)	3,7 km	200 m
Ikke-almment vandindvindingsanlæg	35 m	25 m
Alment vandindvindingsanlæg	4 km	50 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	24 m	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	100 m	15 m
Naboskel	9 m	5 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>1.000 m	25 m
Beboelse på samme ejendom*	19 m	15 m

*Ejendommens beboelse er nedrevet i 2017 og ny beboelse er opført i 2018. Afstanden er målt til den nedrevne beboelse, som var bestående på ansøgningstidspunktet.

Nærmeste ammoniakfølsomme naturområde jævnfør Husdyrbruglovens § 7 er en hede større end 10 ha cirka 475 meter sydøst for minkfarmen. Afstandskravet i Husdyrbruglovens § 7 på 10 meter til særlig ammoniakfølsom natur er herved overholdt.

3.1.1. Landskabelige forhold

Landskab og geologi

Minkfarmen ligger i et landskab med halvstore landskabsrum omsluttet af skov og hegn og brudt af å løb.

Øst for farmen i en afstand på 43 meter løber Dride Å. På modsatte side af åen ligger et moseområde omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Mellem åen og farmen er der § 3-beskyttet eng. Landskabet øst for Grønkærvej 7 er generelt præget af Dride Å og ådalens forløb med større sammenhængende moser og enge. Mod nord og øst danner Klosterhedens skovbryn en "naturlig mur" i landskabet, og også mod syd og vest lukkes landskabet af større og mindre plantager og lignende skovbevoksninger.

Udvidelsen af minkfarmen foregår mod syd i forlængelse af den eksisterende farm. Minkfarmen er omgivet af beplantning.

Minkfarmen skal, jævnfør § 6 i den dagældende pelsdyrbeholdningsloven og § 74 i den nugældende husdyrgødningsbekendtgørelse etablere læhegn om hele farmen.

Lemvig Kommune har konstateret væsentlige terrænreguleringer i forbindelse med gennemførelse af projektet. Det lavere liggende område syd for det eksisterende anlæg er terrænreguleret, så det når samme kote som det eksisterende anlæg.

Ved tidligere behandling af sagen har Lemvig Kommune anmodet om en visualisering af projektet. På baggrund af visualiseringen har Lemvig Kommune tidligere vurderet, at det søgte projekt ikke ville udgøre en væsentlig landskabspåvirkning. Farmen er besigtiget efter at projektet er gennemført, og vurderingen er fortsat, at projektet ikke udgør en væsentlig landskabelig påvirkning.

Minkfarmen træder tydeligst frem i landskabet set fra øst mod vest fra Rødemøllevej, hvor det faldende terræn omkring Dride Å blotlægger farmen. Denne påvirkning vurderes ikke at være væsentlig, da byggeriet er lavt og omsluttet af beplantning. Ydermere medfører projektet ikke, at indsigtskiler til særlige landskabs- eller kulturelementer påvirkes (indsigt til hav, fjorde eller søer, kirker, oldtidsminder, særlige bygningsværker, med videre) eller at særlige geologiske interesser påvirkes. Minkfarmen ligger uden for områder med særlig geologisk interesse.

Set fra vest mod øst udgør projektet ikke en særlig landskabspåvirkning, det lave byggeri dæmpes af den omkransende bevoksning og falder ind i det omkringliggende landskab.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at hele minkfarmens produktions- og opbevaringsanlæg (alle bygninger og faste anlæg) fjernes ved produktionsophør, dels for at eliminere anlæggets landskabelige påvirkning, og dels for at forebygge risikoen for tilhold af skadedyr på anlægget.

Farmen skal fortsat overholde de generelle regler om beplantning omkring pelsdyrfarme.

Fortidsminder, kulturhistorie og beskyttelseslinjer

Minkfarmen ligger udenfor kystnærhedszonen, skovbyggelinjer, strand- og klitbeskyttelseslinjer, kirkebyggelinjer og sø- og å-beskyttelseslinjer. Der er ikke å-beskyttelseslinje langs Dride Å.

Der ligger ingen fredninger eller fortidsminder eller beskyttede sten- eller jorddiger i nærheden af minkfarmen.

Farmen ligger ikke i et område med særlige kulturhistoriske interesser.

Det søgte projekt omfatter en allerede gennemført udvidelse i tilknytning til eksisterende byggeri, som betragtes som erhvervsmæssigt nødvendigt.

Lemvig Kommune vurderer, at projektet ikke påvirker landskabelige, geologiske eller kulturhistoriske værdier.

3.2. Dyrehold, staldanlæg og management

På hele farmen fodres der med foder, der har et maksimalt proteinindhold på 31 % af OE i uge 30-47. Foderets proteinindhold er ved den på godkendelsestidspunktet gældende husdyrgødningsbekendtgørelse fastsat som et generelt krav.

Der tømmes gødningsrender minimum hver 3. eller 4. dag og to gange om ugen.

Halm tildeles ad libitum.

Gødningsrendernes bredde er 35 cm i de ældste haller og 36,5 cm i de 18 nye haller mod syd.

Gyllebeholderen er etableret med teltoverdækning.

Ammoniakemissionsniveauet pr. årstæve er 0,98 kg N for eksisterende haller og 0,94 kg N/år for de nye haller.

Projektet konstateres herved at være i overensstemmelse med BAT, jævnfør Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser NMKN 131-00102 og NMK 131-00140.

Det fremgår af skema 108 199, at den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi for ammoniak er **8.243 kg N/år**, beregnet jævnfør Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår. Den faktiske emission er beregnet til 4.828 kg N/år.

Virkemidlerne som ligger til grund for den opnåede ammoniakreduktion fastholdes som vilkår i godkendelsen.

Det vurderes herefter, for så vidt angår ammoniakfordampning, at farmen i ansøgt drift anvender den bedste tilgængelige teknik.

Egenkontrol

Lemvig Kommune stiller vilkår om egenkontrol i form af dokumentation for dyreholdets størrelse. Foderets indhold af protein (% af OE) i uge 30- 47 er offentligt tilgængeligt via <http://www.danskpelsdyrfoder.dk>.

Egenkontrollen vil ved tilsyn kunne dokumentere, at forudsætningerne for det søgte er opfyldt.

Egenkontroloplysningerne skal opbevares på husdyrbruget i 5 år og skal forevises på tilsynsmyndighedens forlangende med en frist på fire uger.

3.3. Energi- og vandforbrug

Energiforbrug

Ansøger beskriver, at minkfarmen vurderes at bruge i alt 10.000 kWh/år til cirkulationsvand og gyllepumper. Udvidelsen forventes kun at betyde en mindre stigning i elforbruget til ca. 12.500 kWh pr. år.

Dieselforbruget udgør i nudriften ca. 1.500 liter pr. år (ca. 0,5 liter pr. årstæve). Forbruget forventes at stige med 1.000 liter om året til 2.500 liter pr. år. Diesel bruges på farmen til fodermaskiner og minilæsser. Hertil kommer fyringsolie til opvarmning af cirkulationsvand. Dette er kun brug i frostperioder, og opvarmer vandet til ca. 4 grader. Årsforbruget kendes ikke pt., men er naturligvis meget afhængig af vinteren. I december 2010 og januar 2011 er brugt op til 2.000 liter på en måned i de koldeste perioder.

Energiforbruget er generelt lavt som følge af naturlig ventilation og en stor grad af naturlig belysning på farmen. Der anvendes ikke kunstig lys i minkproduktionen, bortset fra en kort periode fra medio marts til medio april, hvor der kan forekomme kunstig lys ved at "forlænge" dagen 2 – 3 timer.

Vandforbrug og vandbesparende tiltag

Hovedparten af vandforbruget er drikkevand til minkene. Hertil kommer vand til daglig rengøring af fodersilo og årlig rengøring af farmen.

Vandsystemet er af cirkulationstypen, hvor der holdes et konstant tryk på ventilerne. Systemet giver også mulighed for at opvarme vandet i frostperioder, således at dyrene er sikret vandforsyning i disse perioder. Vandet opvarmes med oliefyr i frostperioder.

Vandsystemet er sikret mod frostsprængninger.

Der er egen drikkevandsboring på ejendommen, hvorfor vandforbruget ikke er registreret. Det vurderes, at rengøring af halterne udgør ca. 150 m³ pr. år. Rengøring af siloer ca. 50 m³ om året og 1.250 m³ til minkproduktionen, hvoraf en stor del opsamles i renderne. Vandforbrug til stuehuset er ca. 100 m³. Udvidelsen vil betyde en stigning i vandforbruget på ca. 750 m³ pr. år.

Alle vandventiler på farmen er af ny type, hvor vandspildet er reduceret til et minimum. Ved brug af disse nye vandventiler og tilsyn med dem, kan vandforbruget reduceres, så der kan regnes med 0,4 m³ pr. årstæve.

Stigningen i energi- og vandforbrug følger den procentuelle stigning i antal minktæver. Da vandforbruget i nudriften ikke er kendt, og derfor er anslået ud fra normtal, vil der pga. installation af en ny type vandventil ske en reducere i vandforbruget.

Minkfarmen vurderes som helhed at leve op til BAT for vand- og energiforbrug.

Lemvig Kommunes vurdering

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at udtjente lyskilder skal udskiftes til lavenergibelysning, da lavenergibelysning vurderes at være BAT.

Ressourceforbruget på farmen forventes også i ansøgt drift at være begrænset med et tilsvarende begrænset besparelspotentiale. Ejer anbefales at registrere energi- og vandforbruget jævnlige, uden at der dog stilles vilkår herom.

På baggrund af ansøgers beskrivelse vurderes farmen som helhed at blive drevet i overensstemmelse med BAT for hvad angår vand- og energiforbrug.

3.4. Gener

3.4.1. Lugt

Lugtgeneafstande til byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkelt beboelse er beregnet i skema 108 199.

Områdetype	Afstandskrav	Faktisk afstand
Enkelt beboelse		
Rødemøllevej 7	197 meter	482 meter
Samlet bebyggelse		
Østvangen 76 (Bækmarksbro)	371 meter	3,5 km
Byzone/sommerhusområde		
Bækmarksbro	487 meter	3,5 km

Lugtgeneafstanden måles fra det vægtede lugtcentrum, som ligger i centrum af minkfarmen og til nærmeste hushjørne.

Lemvig Kommune konstaterer, at lugtgeneafstandene er overholdt til alle tre områdetyper.

Lugtbeskyttelsesniveauet i Husdyrbrugloven gælder ikke for landbrugsejendomme.

De nærmeste nabobeboelser er Grønkærvej 11, Grønkærvej 14 og Rødemøllevej 6. Alle tre ejendomme er landbrugsejendomme, og dermed ikke omfattet af beskyttelsesniveauet.

I scenarieberegning 108 199 har Lemvig Kommune konstateret, at den faktiske afstand til disse tre beboelser er længere end den beregnede lugtgeneafstand for enkelt beboelser.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes, så lugtgener begrænses mest muligt.

Det vurderes heraf, at det søgte projekt ikke giver anledning til væsentlige lugtgener for de omkringboende.

3.4.2. Støj

De primære støjkluder er transporter til og fra farmen og maskiner på minkfarmen. Ændringerne i støjkluderne efter udvidelsen er ekstra transporter med gylle og halm og længere daglig kørsel med fodermaskinen på minkfarmen.

Der vurderes ikke at være støjkilder på ejendommen ved almindelig daglig drift i øvrigt, som vil medføre væsentlige støjgener for omkringboende.

For at sikre omkringboende mod væsentlige støjgener, stiller Lemvig Kommune vilkår om maksimalt tilladte støjniveauer, som svarer til områdetype 3, jævnfør Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder:

<https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/1984/87-503-5287-4/pdf/87-503-5287-4.pdf>.

Nærmeste nabo (Grønkærvej 14) ligger cirka 175 meter fra de nærmeste dele af minkfarmen.

Under idealforhold reduceres støjniveauet til en fjerdedel, når afstanden til kilden fordobles.

Ved idealforhold vil lydniveauet i en afstand af cirka 175 meter fra kilden være reduceret med cirka 57 dB(A).

For at overholde et krav om maksimalt 40 dB(A) (nattetimer) midlet over en halv time, bør støjkilder på anlægget således ikke overstige 97 dB(A), under forudsætning af, at der er idealforhold. I praksis vil bygninger og læhegn dog ofte dæmpe lydets spredning.

97 dB(A) overstiger de støjniveauer, som forventes fra de normale støjkilder på minkfarme. Ved fodring og tilsyn med dyreholdet og traktorfærdsel omkring farmen vil støjbidraget normalt ikke overstige 90 dB(A).

Minkavlere oplever ofte, at minkene er følsomme for støj, og der er derfor fokus på at undgå og begrænse støjende aktiviteter på minkfarme.

Ved berettigede støjklager kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at udføre akkrediterede støjmålinger, samt om nødvendigt påbyde støjdæpende tiltag, eksempelvis i form af støjvolde eller anden placering af støjkilder.

Det bemærkes, at støjvilkåret skal overholdes hos alle omkringboende også ved andre landbrugsejendomme. Støjvilkåret skal overholdes både i beboelser og på udendørs opholdsarealer.

3.4.3. Lys

Der anvendes ikke kunstig lys i minkproduktionen, bortset fra en kort periode fra medio marts til medio april, hvor der kan forekomme kunstig lys ved at "forlænge" dagen 2 – 3 timer.

Lyskilder fra det søgte projekt vurderes ikke at give anledning til væsentlige gener for omkringboende, eller at udgøre en væsentlig forstyrrelse i landskabet.

3.4.4. Fluer og skadedyr

De forebyggende foranstaltninger ved fluebekæmpelse består hovedsagligt i at forhindre, at fluerne klækkes i gødning og sand under burene.

Udover de i husdyrgødningsbekendtgørelsen med tilhørende vejledning nævnte krav til fluebekæmpelse, kontrolleres der for pupper i sandet under burene mindst 1 gang pr. år.

Rotter bekæmpes gennem en aftale med godkendt firma.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 76, stk. 1 stiller et generelt krav om bekæmpelse af fluer i overensstemmelse med Retningslinjer for fluebekæmpelse på pelsdyrfarme fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (Skadedyrlaboratoriet).

Fluer skal generelt bekæmpes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 75 og 76.

Lemvig Kommune vurderer herved, at den beskrevne og lovbestemte flue- og skadedyrsbekæmpelse er tilstrækkelig til, at fluer og skadedyr ikke medfører væsentlige gener for omgivelserne.

3.4.5. Støv

Støvgener forekommer primært i hallerne i forbindelse med udlægning af halm på redekasserne. Der vil dog være tale om en lokal støvgene.

Støvgener fra farmen vurderes ikke at være væsentlige. Der stilles ikke skærpende vilkår om begrænsning af støv fra ejendommen.

Det anbefales at udvise god landmandspraksis ved at transporter foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter på bedriften planlægges så omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.6. Transport

I perioden december til februar leveres foder til farmen hver anden dag. I marts måned typisk 4 – 5 gange pr. uge og i perioden marts til november leveres der foder hver dag. Antallet af fodertransporter ændres ikke med udvidelsen. Antallet af leveringer og tidspunktet planlægges af fodercentralen.

Halm til farmen transporteres i forbindelse med høstperioden. Antallet af transporter øges i forhold til tæveantallet. Halmforbruget er ca. 10 kg/årstæve eller ca. 50 tons efter udvidelsen (nudrift ca. 30 tons). Foruden halmen kan der bruges høvlspåner som strøelse.

Gylletanken ligger øst for farmen. Under normale forhold undgås der transport med gylle i weekender. Udvidelsen betyder

ekstra transport af ca. 800 tons gylle, svarende til ca. 30 læs.
Der transporteres gylle i lastbil til gyllemodtageren.

Tablet: Transporter til og fra Grønkærvej 7

Art	Nudrift	Ansøgt drift
	Antal transporter	
Foder	300	300
Gyllekørsel m. lastbil	45	75
Afhentning af kroppe til pelseri	25	25
Afhentning af døde mink(DAKA)	3	3
Fyringsolie/brændstof	4	6
Affald (Lemvig Renovation)	Efter behov	Efter behov
I alt	377	409

Nedenstående kort over gylletransport fra Grønkærvej 7 til gyllemodtager viser transportruten indtegnet med rød.

Gylletransport fra Grønkærvej 7 til gyllemodtager (markeret med rød linje)

Der henvises til god landmandspraksis, at transport til og fra farmen skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på farmen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Det vurderes, at antallet og typerne af transportere til og fra farmen ikke afviger fra, hvad der normalt må forventes fra husdyrbrug af denne type og størrelse.

3.5. Forurening

3.5.1. Spildevand herunder regnvand

Vask af fodersilo, rekvisitter mv. medfører et vandforbrug på ca. 50 m³ pr. år. Vaskevandet opsamles fra de befæstede arealer ved fodersilo og føres til gyllebeholder.

Fra stuehus, værkstedet og velfærdsrum er der tilslutning til septiktank og nedsivningsanlæg fra 2007. Fra septiktanken ledes spildevandet hen til nedsivningsanlæg sydøst for indhacket ved den eksisterende farm.

Regnvand fra tagfladerne nedsives i jorden mellem minkhallerne.

Lemvig Kommune vurderer, at håndtering af spildevand er tilfredsstillende under forudsætning af, at ejendommen overholder de generelle regler for spildevandshåndtering, herunder også husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om opsamling, opbevaring og håndtering af vaskevand, restvand, mv.

3.5.2. Husdyrgødning og foder

Flydende husdyrgødning

På ejendommen er der en gyllebeholder på 2.018 m³ til gylle og spildevand fra fodersiloen.

2018-normtallet for gylle er 0,38 m³ pr. årstæve.

Gyllen udbringes efter gældende regler af modtageren af gyllen.

Kapacitetsberegning gyllebeholder 2.018 m³:

	Fordeling	m3/mdr.	Udkørsel	Ultimo
April	3,50	77	2.000	77
Maj	4,00	88	165	0
Juni	9,00	198		198
Juli	15,00	330		528
August	15,00	330		858
September	15,00	330		1.188
Oktober	15,00	330		1.518
November	9,00	198		1.716
December	4,00	88		1.804
Januar	3,50	77		1.881
Februar	3,50	77		1.958
Marts	3,50	77	35	2.000
	100,00	2.200	2.200	
Antal tæver	5.000,00	Ab dyr	max. Mængde	2.000
Normtal	0,40	2.000		18
Ekstra vand		200	Regn- og vaskevand	
Samlet mængde		2.200		

Forudsætningen er her 0,4 m³ gylle pr. årstæve, hertil lægges det opsamlede vand fra befæstede arealer og vand til rengøring af fodersilo. Der er opbevaringskapacitet til cirka 11 måneder.

Gylletanken er fra 2003. Beholderen er placeret under 100 meter til vandløb og er derfor omfattet af krav om 5-årig beholderkontrol.

Fast gødning

Der er en møddingsplads på 150 m² på farmen. Der er opført nyt stuehus, værksted og hal i 2018, hvor møddingspladsen er integreret, så den er under tag i den østlige ende af nybyggeriet. Møddingspladsen bruges udelukkende til opbevaring af halm fra redekasserne.

Der er afløb fra pladsen til pumpebrønd. Der etableres en stikledning til gyllebeholder. Der vil således blive pumpet direkte til gyllebeholder fra møddingspladsens afløb.

Foder

Foderet leveres fra Foderfabrikken Lemvig. Ejeren har således ingen direkte indflydelse på sammensætningen af foderet, herunder indholdet af protein og fosfor.

Fodermængden varierer gennem året, med det højeste forbrug fra august til november. Inden udvidelse er leverancen maksimal 4.000 kg/dag og opbevares i isoleret og lukket fodersilo. Efter udvidelsen vil leverancen forventes maksimal at være 6.250 kg/dag.

BAT

I branchen arbejdes der på at sænke indholdet af protein i foderet, og dermed reducere kvælstof i både husdyrgødning og som ammoniakfordampning. Planer og analyser fra Foderfabrikken Lemvig i 2016-18 viser, at proteinindholdet i perioden uge 30 – 47 er under 31 % OE, hvilket opfylder kravet i Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 77, stk. 2.

Dokumentation for proteinindholdet findes på www.danskpelsdyrfoder.dk under Foderkontrol / Foderfabrikken Lemvig.

Der opstår ingen støvgener ved foderopbevaring, da minkfoder er vådfoder.

Lemvig Kommunes vurdering

Ud fra en forudsætning om, at der produceres maksimalt 0,4 m³/årstæve, er det Lemvig Kommunes vurdering, at der er tilstrækkeligt opbevaringskapacitet på ejendommen.

Lemvig Kommune vurderer, at den beregnede opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på cirka 11 måneder er tilstrækkelig til at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Der stilles vilkår om, at der skal være minimum 9 måneders opbevaringskapacitet for at forebygge en situation med mang-

lende opbevaringskapacitet. Den nødvendige opbevaringskapacitet kan så eksempelvis findes via gylleoverførselsaftaler.

Det er etableret teltoverdækning på gyllebeholderen. Det fastholdes ved vilkår, at gyllebeholderen skal være fast overdækket, da det betragtes som BAT, og er en forudsætning for den beregnede ammoniakemission til omgivelserne.

Under forudsætning af, at ejendommens møddingsplads er etableret i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til indretning af møddingspladser indretning og drift af pelsdyrfarme overholdes, vurderes det beskrevne at sikre tilfredsstillende mod risikoen for miljøforurening fra foder og husdyrgødning.

Et proteinindhold på maksimalt 31 % OE i uge 30-47 anses for BAT af Lemvig Kommune, jævnfør NMKN 131-00102. Proteinindholdet er fastholdt som et generelt krav i husdyrgødningsbekendtgørelsens, og det fastholdes derfor ikke som vilkår i godkendelsen.

De ovenfor beskrevne principper for valg af fodermidler må derfor betegnes som de bedst tilgængelige for den aktuelle bedrift.

Indretning og drift af minkfarme er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 16.

Lemvig Kommune vurderer, at der ikke er behov for at supplere husdyrgødningsbekendtgørelsens krav med vilkår til opbevaring eller håndtering af foder, vilkår om effektiv skadedyrsbekæmpelse eller vilkår om og god hygiejne.

3.5.3. Affald

Døde dyr

Kroppe afleveres til pelsriet, der sørger for bortskaffelse til destruktion. Døde dyr fryses ned til senere pelsning eller leveres til destruktion i løbet af året eller i forbindelse med pelsningen.

Fast affald

Al fast affald samles og leveres til genbrugsplads via Lemvig Renovation. Brugte kanyler samt tomme medicinflasker fra veterinærmedicin afhentes af godkendt modtager.

Olie og kemikalieaffald

Der er begrænsede mængder olie- og kemikalieaffald. Servicefirmaerne tager spildolie med retur ved service af det rullende inventar. Skulle der blive opbevaring af olie- og kemikalieaffald vil det blive opbevaret på fast plads uden afløb.

	EAK-kode	Mængder pr år
Lysstofrør & elsparepærer	20 01 21	0-25 stk.
Spraydåser	16 05 04	0-10 stk.
Spildolie	13 02 08	<i>Rullende materiel serviceres på eksternt værksted</i> 0-100 l
Oliefiltre	16 01 07	0-5 kg
Batterier – alle typer	20 01 33	0-25 kg
Pesticidrester	20 01 19	0-5 kg
Pap	15 01 01	0 - 100 kg
Papir	15 01 01	0 - 500 kg
Jern og metal	02 01 10	0 - 300 kg
Olietromler – tomme	15 01 04	0 - 2 stk.
Olietanke – tomme	15 01 04	0 stk.
Tomme sække af plast	15 01 02	0-10 kg
Plast (afdækning m.v. skal være rysterent og bundtet i håndterbare bundter)	15 01 02	0 - 25 kg
Paller	15 01 03	0 - 10 stk.
Malet og/eller lakeret træ	17 02 01	0 - 25 kg
Døde dyr	02 01 02	1.000 – 1.500 kg
Asbestplader stablet på paller	17 06 05	0- 50 kg
Nylonsnor fra halm	17 02 03	0-100 kg
Tomme sække af papir fra foder o.l.	15 01 01	0-50 kg
Tomme medicinglas	15 01 07	0 -2 kg

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at opbevaring af affald skal ske på forsvarlig vis. Ved overholdelse af vilkår, vurderes affaldshåndteringen på ejendommen at være tilfredsstillende.

Husdyrbruget har en aftale om fast afhentning af erhvervsaffald, hvilket fastholdes ved vilkår. For at sikre miljømæssig forsvarlig opbevaring af farligt affald, herunder spraydåser, olie- og kemikalieaffald, stilles der vilkår til dette. Der er endvidere stillet vilkår til opbevaring af klinisk risikoaffald.

Lemvig Kommune vurderer, med de stillede vilkår, at affald opbevares og håndteres forsvarligt på ejendommen.

Vilkår for opbevaring af affald tager udgangspunkt i Lemvig Kommunes Regulativ for Erhvervsaffald 2012. Affaldsregulativet for Lemvig Kommune findes på hjemmesiden <https://nomi4s.dk/information/publikationer>

Lemvig Kommune vurderer, at oplag af affaldsfraktioner generelt bør opbevares under tag, beskyttet fra vind og vejr. Det anbefales samtidigt, at de enkelte affaldsfraktioner har deres egen faste oplagsplads, som udgangspunkt for faste og forsvarlige driftsprocedurer for affaldshåndteringen.

Godkendelsen indeholder vilkår om affaldshåndtering. Dette vilkår er rettet mod ejendommens samlede affaldsproduktion.

Lemvig Kommune gennemgår i øvrigt husdyrbrugets affaldsproduktion og -håndtering ved miljøtilsyn.

3.5.4. Råvarer og hjælpestoffer

Der er to olietanke på ejendommen.

Tank 1: Nedgravet fra 2009 på 1.500 l. til fyringsolie. Placeret øst for stuehuset.

Tank 2: Overjordisk fra 1997 på 1.200 liter til diesellole. Placeret til højre for porten i den østlige ende af maskinhuset.

Placering af den overjordiske olietank er fornuftig og giver ingen anledning til bemærkninger.

Olietankene må ikke flyttes uden forudgående anmeldelse. Ved etablering af nye olietanke på ejendommen, skal Lemvig Kommune informeres om dette 4 uger inden etablering.

Opbevaring af diesel- eller fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand og grundvand.

3.5.5. Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer:

- Brand
- Udslip af gylle ved pumpning, defekte rørforbindelser, brud på gyllebeholder ved påkørsel eller materialetræthed, ved sabotage m.v.
- Udslip og spild af kemikalier eller olie

Gyllebeholderen er placeret ca. 40 meter fra Dride Å på skrående terræn. Brud på gyllebeholder ved påkørsel eller materialetræthed vil med stor sandsynlighed medføre forurening af åen.

Gyllebeholderen er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om etablering af alarmsystem fordi den ligger indenfor 100 meter fra et vandløb. Terrænet fra gyllebeholder til åen falder ca. 4° og er derfor ikke umiddelbart omfattet af kravet om etablering af beholderbarriere. Lemvig Kommune vurderer at responstiden til at standse et eventuel gylleudslip vil være meget kort og at der dermed ligger en nærliggende risiko for en væsentlig forurening af Dride Å derfor vil være meget stor. Lemvig Kommune stiller, med baggrund i den konkrete risikovurdering, vilkår om at der skal etableres en gyllebarriere. For at barrieren falder ind i landskabet skal den placeres maksimalt 20 meter fra gyllebeholderen. Barrieren skal tilplantes med skærmende beplantning.

Lemvig Kommune har med denne miljøgodkendelse stillet vilkår om indretning og drift, så konsekvenser af eventuelle uheld eller driftsforstyrrelser forhindres eller eventuelt begrænses. Der er desuden udarbejdet en beredskabsplan, hvor risici og procedure i tilfælde af uheld er beskrevet. Denne er vedlagt som bilag 9.

Lemvig Kommune vurderer herefter, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at modvirke eventuelle forureninger forårsaget af drift, driftsforstyrrelser og uheld.

Lemvig Kommune har ved tilsyn konstateret, at beholderbarrieren er etableret i overensstemmelse med godkendelsens vilkår.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at minkfarmens beredskabsplan løbende opdateres og at planen skal være tilgængelig for farmens ansatte.

Lemvig Kommune vurderer herefter, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at modvirke forureninger forårsaget af driftsforstyrrelser og uheld.

3.6. Ammoniaktab - generelt

Husdyrlovens generelle ammoniakreduktionskrav er 30 % for mink, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Det fremgår af skema 108 199, at det generelle ammoniakkrav er opfyldt med cirka 2,5 ton N/år og at BAT-niveauet er opfyldt med cirka 3,4 ton N/år.

Godkendelsens vilkår og de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen fastholder de virkemidler, der danner forudsætningerne for den beregnede ammoniakemission.

3.7. Ammoniakpåvirkning af natur

3.7.1. Beskyttet natur

De herunder nævnte kategoriserede naturtyper er omfattet af særlige ammoniakdepositionskrav, jævnfør beskyttelsesniveauet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 2.

Kategori 1 natur – ammoniakfølsom natur i N2000 områder

Kategori 1 natur er ammoniakfølsomme naturtyper indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000 - områder.

Anlægget ligger 1.450 meter sydøst for det nærmeste Kategori 1- natur, som er et hedeområde i Habitatområde 224, Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage.

Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 0,7 kg N/ha/år. Lemvig Kommune har herved konstateret, at der ikke er andre husdyrbrug i nærheden af heden, som udløser skærpet ammoniakdepositionskrav, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Den totale ammoniakdeposition på heden fra det søgte projekt er 0,0 kg N/ha/år og afskæringskriteriet konstateres overholdt.

Kategori 2 natur – større § 3 områder

Kategori 2 natur er større § 3 naturområder, som er beskyttet gennem § 7, stk. 1 nr. 2 i Husdyrloven.

Anlægget ligger cirka 480 meter nordvest for nærmeste Kategori 2-natur, som er et sammenhængende hedeareal på cirka 14 ha.

Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 1 kg N/ha/år.

Den totale ammoniakdeposition på heden er beregnet til 0,2 kg N/ha/år og afskæringskriteriet konstateres overholdt.

Kategori 3 natur – moser, heder og overdrev

Kategori 3-natur er moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2.

Kommunen kan ikke fastsætte vilkår om en merdeposition på under 1,0 kg N/ha/år på kategori 3-natur, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, punkt 4, tabel 3.

Øst for farmen løber Dride Å, der omgives af et større sammenhængende naturområde, som består af eng- og mosearealer der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Oversigtskort med beskyttede naturtyper er vedlagt i bilag 3.

Merdepositionen på moseområdet øst for Dride Å er beregnet i en række punkter. Se kortbilag fra ansøgningssystemet med beregningspunkter og resultater i bilag 4 og 4a. Ansøger har indhentet en ekstern naturvurdering som er udført af rådgivningsvirksomheden Agri Nord. Lemvig Kommune har tiltrådt denne, som lægges til grund for kommunens vurdering. Naturvurderingen er vedlagt i bilag 2.

Naturtypen for området er overgangsrigkær. Vurderingen er baseret på data fra besigtigelse af området i 2016 og 2018.

Tålegrænsen for rigkær ligger i et interval fra 15 - 30 N/ha/år.

Den seneste baggrundsbelastning er opgjort til 13,6 kg N/ha/år¹.

Den højeste totalbelastning på mosearealet er på 8,9 kg N/ha/år (beregningsspunkt 2 på bilag 4). Med baggrundsbelastningen giver det en samlet belastning på 22,5 kg N/ha/år. Den højeste merdeposition er 3,6 kg N/ha/år. I dette punkt er totalbelastningen imidlertid lavere, hvorfor den samlede belastning i dette punkt er 20,2 kg N/ha/år.

¹ Data fra Danmarks Miljøportal, laget National – Kvælstoftotal afsætning. Metadata: <https://geodata-info.dk/srv/dan/catalog.search#/metadata/13e45f07-82ad-4db1-b554-c4a88415dd94>

Table 1: Tabel med beregnede total- og merdepositioner på moseområdet øst for ejendommen.

Nr.	Opretter	Ruhed natur	Ruhed opland	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
1	Ansøger	Bn	RV	10,2	25,8
2	Ansøger	Bn	RV	0,7	8,9
3	Ansøger	Bn	RV	1	8,7
4	Ansøger	Bn	RV	2,1	7,8
5	Ansøger	Bn	RV	2,8	7,6
6	Myndighed	Bn	RV	3,6	6,6
7	Ansøger	Bn	RV	1,2	4,6
8	Myndighed	Bn	RV	1,5	3,5
9	Ansøger	Bn	RV	1,5	3,1
10	Ansøger	Bn	RV	1	2,2

Tabellens numre henviser til kortbilag på side 73.

Det vurderes at oplandets ruhed er Rv (ringe vegetation) og naturens ruhed er Bn (blandet natur med lav bevoksning).

Naturkvaliteten er middel til over middel. Området, som afgræsses, er artsrigt, men med overvejende almindelige arter og kun få følsomme arter. Det høje artsantal skyldes formodentlig at området er påvirket af udstrømmende grundvand flere steder på arealet, som giver en ekstra biotop på arealet. Området er således ikke så sårbart.

Moseområdet er ikke højt prioriteret i kommuneplanen, og der er ingen planlagte kommunale initiativer til at lave yderligere naturpleje på området.

Der er andre kilder til tilførsel af næringsstoffer til området, herunder pulje af næringsstoffer fra tidligere gødningspraksis, randpåvirkning og jævnlige oversvømmelser af åen.

Øvrig natur

Farmen ligger mindre end 10 meter fra en § 3-eng mod øst. Engen er vejledende udpeget som omfattet af § 3 af Lemvig Kommune i august 2011. Lemvig Kommune har besigtiget engen i april 2013. Engen er tidligere tilført husdyrgødning og er før dette afgræsset. Det er oplyst af ejer, at engen fremadrettet igen ønskes afgræsset af kvæg. Merdepositionen er beregnet til 10,2 kg N/ha/år og totaldepositionen fra minkfarmen 25,8 kg N/ha/år.

På baggrund af Lemvig Kommunes besigtigelse i 2013 vurderes mer- og totaldepositionen på § 3-engen umiddelbart øst for farmen ikke i sig selv at medføre tilstandsændringer på engen. Vurderingen baseres på, at engen tilføres betydelige mængder ammoniak fra den nuværende produktion, samt at tidligere

gødskning med husdyrgødning har medført at engens biodiversitet er begrænset til kvælstofelskende vækster. Afgræsning af engen forventes at få en gunstig effekt på engens naturtilstand med et mere varieret planteliv til følge.

Lemvig Kommunes vurdering

Beregningspunkter er indsat af ansøger og Lemvig Kommune i det digitale ansøgningssystem. Lemvig Kommune har verificeret ruheder jævnfør retningslinjerne i "naturpixibogen", som findes i Miljøstyrelsens WIKI-vejledning, www.mst.dk/husdyrvejledning.

Beskyttelsesniveauerne for kategori 1 og kategori 2-natur er overholdt.

På baggrund af konklusionen i Agri Nords naturvurdering, som er vedlagt i bilag 2, vurderer Lemvig Kommune at hverken totaldepositionen eller den beregnede merdeposition på kategori 3-natur øst for farmen vil medføre en væsentlig påvirkning af moseområdet, eller føre til tilstandsændringer. Der stilles derfor ikke vilkår til projektet vedr. kategori 3 natur.

Fordeling af mink i Område 2

I det faktisk søgte projekt er der 100 tæver i hal 27-35 og 41-44, og 70 tæver i hal 36-40.

Lemvig Kommune har ved scenarieberegning efterprøvet, om fordelingen af minktæver i de enkelte haller i område 2 (de 18 haller mod syd) har væsentlig betydning for ammoniakberegningen. Der er derfor foretaget beregning ved en fordeling af tæver med 92 tæver i 12 haller og 91 tæver i 6 haller.

Beregningerne viser, at en jævn fordeling af minktæver i område 2 giver tilsvarende depositions niveauer, som det faktisk søgte projekt, se bilag 4b. Den højeste afvigelse er på 0,2 kg N/ha/år i merdeposition og 0,1 kg N/ha/år i totaldeposition. Denne afvigelse vurderes ikke at kunne begrunde ændringer i vurderinger og konklusionen i bilag 2.

På den baggrund stiller Lemvig Kommune vilkår om, at der maksimalt må være 1.650 årstæver i område 2 (og 3.346 årstæver i område 1), men uden at stille særlige vilkår til fordeling af årstæver i de enkelte haller indenfor de to afsnit.

3.7.2. Habitatvurdering

Kommunen skal vurdere på alle planer og projekter om, hvorvidt de kan skade de arealer og arter, der er beskyttede i Natura 2000-områder.

Natura 2000-områder og arter er udpegede på internationalt plan, og de forskellige EU-lande er ansvarlige for, at de ikke tager skade af den menneskelige aktivitet i landet.

Den Europæiske Union vedtog i 1992 et direktiv, som havde til hensigt at fremme beskyttelsen af de mest truede naturtyper, svampe-, plante- og dyrearter i Europa. I daglig tale kaldes det for "habitatdirektivet", og det pålægger de nationale regeringer at udpege områder, der indeholder truede eller sårbare arter og deres levesteder. Til direktivet findes et bilag, som nævner 230 dyrearter, 483 plantearter og 198 biotoper, der skal beskyttes.

Natura 2000-områderne består af habitatområder med særlig værdifulde naturtyper, dyre- og plantearter og af fuglebeskyttelsesområder med særlige fugle.

I bilag IV til Habitatdirektivet er listet en række dyrearter samt få plantearter, som skal beskyttes. Ligeledes er arternes yngle- og rasteområder beskyttede. Beskyttelsen gælder uanset hvor arterne forekommer, dvs. både indenfor og udenfor Natura 2000-områder. Der foretages nærmere vurdering af Bilag IV-arter i kapitel 4.

Screening

Natura 2000-område nr. 224, Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage ligger cirka 1,4 km nord for minkfarmen.

Natura 2000-område nr. 65 Nissum Fjord ligger cirka 4,2 km sydvest for minkfarmen.

Der er mere end 10 km til øvrige Natura 2000-områder.

Område nr. 224, Flynder Å og heder i Klosterhede plantage

Natura 2000 område 224 består af Habitatområde nr. 224.

Udpegningsgrundlaget for Habitatområdet er bl.a. tør og våd hede, tidvis våd eng, hængesæk og brunvandet sø samt arterne bæklampret og odder. Truslerne for hedearealer, tidvis våd eng og hængesæk er næringsstofbelastning, fragmentering, invasive arter og tilgroning.

Arterne bæklampret og odder er begge følsomme overfor forstyrrelser og afhængige af god biologisk vandløbskvalitet.

Natura 2000 område nr. 65, Nissum Fjord

Natura 2000 område nr. 65 Nissum Fjord består af Habitatområde nr. 58 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 38.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er i Lemvig Kommune hovedsageligt strandengene hele vejen rundt om fjorden samt nogle få sure overdrev syd for udløbet af Bækmarksbro å. Truslerne for strandenge er uhensigtsmæssig hydrologi (udtørring), mindre saltpåvirkning, tilgroning som følge af for stor næringsstofpåvirkning og invasive arter. Truslerne for de sure overdrev er hovedsageligt tilgroning som følge af manglende naturpleje.

Derudover er der arterne laks, odder og lampret, som bl.a. er afhængige af optimal vandkvalitet.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 38 drejer sig i Lemvig Kommune om knopsvane, kortnæbbet gås, krikand, lysbuget knortegås, pibeand, sangsvane, spidsand, alm. ryle, dværgterne, rørvagtel og splitterne. Truslerne for disse arter er bl.a. forstyrrelser især i yngleperioden, prædation, tilgroning og fragmentering af naturarealer der tidligere har været plejet og dermed egnet sig til yngle- og rasteområde for fuglene.

Lemvig Kommunes vurdering

Totaldepositionen af ammoniak fra anlægget på de nærmeste ammoniakfølsomme naturområder i Natura 2000-område overstiger ikke 0,1 kg N/ha/år. Heraf vurderes projektet ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 224, 65 eller andre Natura 2000-områder.

Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre projekter, som i sammenhæng med dette projekt, vil kunne påvirke Natura 2000-områder.

Projektet vurderes herefter ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 224, nr. 65 eller andre Natura 2000-områder.

Projektets påvirkning af Bilag IV-arter vurderes i det følgende afsnit.

4. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

EF-Habitatdirektivet fra 1992 rummer i sin artikel 12 en forpligtelse til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer indenfor et beskyttelsesområde eller udenfor; disse arter fremgår af direktivets bilag IV, de såkaldte bilag IV-arter.

For bilag IV-arter gælder således, at deres yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og derfor er aktiviteter ikke tilladte, som kan udgøre en trussel for den enkelte art.

Det bemærkes, at fugle behandles særskilt i EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

I den daglige drift og hovedsagelig ved driftsændringer er det lodsejerens eget ansvar at være opmærksom på ikke at skade eller ødelægge bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Det gælder også selv om myndighederne ikke har oplyst lodsejeren om, at der er konkrete forekomster af bilag IV-arter i området. Overtrædelser kan straffes efter regler i Naturbeskyttelsesloven og Jagt- og Vildtforvaltningsloven. Hvis en lodsejer har planer om at gennemføre en aktivitet, der kræver tilladelse, godkendelse eller lignende er det myndighedens ansvar at sikre, at de godkendte aktiviteter ikke vil skade yngle- eller rasteområder.

På baggrund af kommunens kendskab vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV kan tænkes at have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring husdyrbruget:

Damflagermus, vandflagermus, sydflagermus, brunflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, birkemus, odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse.

Odder, birkemus og damflagermus er optaget på rødlisten fra 2010 som sårbare. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akut truede, sårbare eller sjældne i den danske natur.

Flagermus:

Alle danske flagermus er listet som bilag IV-arter.

Vinterkvarterer: Flagermusenes føde, insekterne, er stort set ikke fremme om vinteren. Mens de fleste insekt-ædende fugle trækker sydpå om vinteren går flagermusene i dvale fra oktober til hen i april. Flagermusene foretrækker et køligt, men frostfrit sted.

Sommerkvartererne – dagopholdssteder: Fra midt på foråret eller først på sommeren søger flagermusene til områder, hvor der er gode betingelser for ophold og føde. Det specifikke opholdssted afhænger af arten, men vil oftest være i bygninger og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er også artsafhængige, og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, de fanger over vandoverfladen. Mange arter lever af insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Hunflagermus samles i ynglekolonier, hvor ungerne fødes fra omkring midten af juni og lidt ind i juli.

Damflagermus: Sommerkvarterer i bygninger. Vinterkvarterer i bl.a. kældre.

Sydflagermus: Holder til i bygninger både sommer og vinter.

Vandflagermus: Sommerkvarterer i træer, under stenbroer, sjældent i bygninger. Vinterkvarterer i kældre, gruber.

Brunflagermus: Sommerkvarterer i træer, trækker ofte om vinteren.

Troldflagermus: Sommer- og vinterkvarterer oftest i træer, men også bygninger og i enkelte tilfælde fuglekasser. Trækker mellem landsdele og lande.

Dværgflagermus: Sommer- og vinterkvarterer er primært i huse og bygninger, men også i hule træer.

Trusler mod flagermus kan være fældning af gamle træer og skove samt nedrivning af bygninger.

Dride Å med de omkringliggende naturarealer og spredte større bevoksninger både mod nord og syd er potentielt leve- og rastområde for flagermus. Klosterhede Plantage mod nord udgør et potentielt og sandsynligt leve- og rastested for flagermus.

Projektet indebærer ikke at der fældes gamle løvtræer eller nedrives bygninger og det vurderes at projektet ikke vil forstyrre flagermus i området.

Birkemus:

Birkemusens særlige kendetegn er den lange sorte rygstribe, der går fra øjnene og ned til haleroden. Fra snudespids til halerod måler birkemusen 5-8 cm, mens halen kan være op til 11 centimeter lang. Den vejer 5-15 gram.

Det vestligste Limfjordsområde er et af de to steder i Danmark hvor Birkemusen lever. Birkemusen kravler rundt i vegetationen når den søger føde om natten, og er den eneste danske gnaver, som hører til familien af "hoppemus". Birkemusen er formentlig også Danmarks sjældneste og mest truede pattedyr. Samtidig er den blandt de arter, som man kender mindst til.

Birkemusen findes i forskellige habitater sommer og vinter. Krav til vinterbiotop kunne være tørre, beskyttede områder i skov på veldrænet jord eller på stejle skrænter. Krav til sommerbiotop kunne være områder, hvor fugtige arealer såsom enge, vandløbs- og vældområder står i tæt forbindelse med tørre biotoper i form af heder, afgræssede, stejle skrænter, ekstensivt dyrkede marker eller skov. Dens føde består især af insekter, larver, regnorme og edderkopper.

Ungerne fødes i juni-august. I oktober-maj sover birkemusen vintersøvn i en rede den laver af græs og mos.

Mosen øst for Dride Å udgør formentlig en udmærket biotop til birkemusen, der godt kan lide at have adgang til både vand, eng og hegn og skov, altså områder med meget varierende natur.

Odder:

Fra snudespids til halespids måler odderen 100-130 cm og med en vægt på 6-11 kg (hanner), 5-8 kg (hunner) er den et af Danmarks største rovdyr. Det flade hoved med de lange knurhår omkring snuden og den kraftige hals, der næsten går i et med kroppen, er typiske kendetegn ved odderen. Arten kan også kendes på den let afladede hale.

Den lever i tilknytning til både stillestående og rindende salt- og ferskvand, hvor den hovedsageligt lever af fisk som aborre, ål, karpe og ålekvabber. Den foretrækker uforstyrrede vandløb eller næringsrige søer, moser og fjordområder. Karakteristisk for disse områder er, at der som regel er tæt beplantning langs bredderne i form af rørskove, overhængende gamle træer eller kratbevoksninger samt en god fiskebestand i vandet. De fleste unger fødes her om sommeren eller efteråret. Odderen er nataktiv og opholder sig om dagen i en hule i brinken, under træerødder eller under buske.

Trusler for odderen er opsplittning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder, forstyrrelser og vejanlæg der krydser et vandløb. Slåning og oprensning af vandløb, kan have en skadelig virkning på yngle- og rasteområder for odder.

Odderen forekommer sandsynligvis i Dride Å. Projektet indebærer ingen forstyrrelser af vandløbet og odderen vil derfor ikke blive truet af projektet.

Spidssnudet frø:

Spidssnudet frø er en brun frø med mørkere tegninger, som yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe

til fuldstændig lysåbne vandhuller. Den største ynglesucces opnår arten i vandhuller uden fisk.

Spidssnudet frø er i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land. En stor del af spidssnudet frøs yngle- og rasteområde, men langt fra alle, er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder omfatter rydning, opfyldning til byggeri, belastning med spildevand og fragmentering på grund af veje.

Der er formentlig spidssnudet frø i området, da der er en del små søer og våde områder i nærheden. Ingen af områderne udtørres i forbindelse med projektet, så de spidsnuede frøer og øvrige padder i området vil ikke blive påvirket.

Strandtudse:

Strandtudsens er lille og tætbygget og har en tydelig gul stribe ned langs ryggen. Den bliver op til 8 cm lang. Den tåler en vis saltholdighed i vandet og yngler gerne på brakvand på strandenge og enge med lavvandede søer. Yngleaktiviteten er på sit højeste omkring 1. maj. Dens vigtigste ynglevandhuller er mange steder nøgne søer i grusgrave.

Gødskning og vandstandssænkning er væsentlige trusler. Hvis levestedet gødes eller tilføres gødningsstoffer udefra, kan vegetationen blive så frodig, at den ikke længere holdes tilstrækkelig kort ved fx græsning.

Hvad angår vandstand kan 5-10 cm til eller fra, være afgørende for, at vandsamlingen udtørres på det rette tidspunkt. Det betyder for eksempel, at hvis en grøft i nærheden udsættes for hårdhændet oprensning, så grøftens bund uddybes med 5-10 cm, så kan det være nok til at tudserne ikke længere kan gennemføre ynglecycklus.

Strandtudsens kan forekomme i området, men påvirkes ikke, da de våde områder ikke påvirkes som følge af projektet.

Markfirben:

Markfirbenet er et kraftigt, kortbenet firben. Det kendes fra det almindelige firben på, at det er kraftigere med kort, højt hoved og afstumpet snude. Om foråret er hannen grøn på kroppens sider. Den bliver op til 23 cm lang.

Den findes spredt i landskabet (især ved kysterne) på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejstrækninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Den kan dog også forekomme på ekstensive landbrugsarealer. Den lever primært af græshopper, sommerfuglelarver og biller.

Markfirbenet yngler på solvendte skrånninger med varm, løs, veldrænet jord af gruset eller sandet karakter. Variationen i landskabet gør det muligt for dyret hurtigt at skifte mellem varme og kølige steder, og dermed regulere sin kropstemperatur.

Markfirbenet går i hi i september (ungerne i november). Hanterne kommer frem af hi i midten af april og hunnerne i midten af maj, og parringstiden er straks i gang. Hunnen lægger æg i midten af juni. Der lægges 6-12 æg der graves 5-10 cm ned et sted hvor solen kan skinne ned. Æggene klækkes i august-september, medmindre det er en kold sommer.

I den aktive periode bevæger de fleste individer sig mindre end 100 m væk fra udgangspunktet. Markfirbenet er gået betydeligt tilbage i de sidste 100 år, hvilket kan skyldes, at dens levesteder gror til.

Der er ikke sandsynlige potentielle levesteder for markfirbenet omkring farmen, som forstyrres af projektet.

Stor vandsalamander:

Den store vandsalamander er en padde med lang krop og lang hale. Den bliver 10-16 cm lang. De voksne dyr har mørkegrå eller sort ryg og har mange små, hvide vorter på kroppens sider. Bugen er svovlgul med sorte pletter. Hannen kendes i yngletiden på en høj rygkam med et savtakket omrids.

Den foretrækker næringsfattige, solbeskinnede vandhuller. Det er ikke unormalt at finde den i vandhuller på under 100 m², men de findes også i søer, der kan være over 1 hektar store. Den kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker, især dem, hvor kvæget vandes. Salamanderen yngler sjældent, hvis der er fisk eller hvis der opdrættes ænder i vandhullet.

I vandhullerne parrer salamanderne sig og opholder sig frem til slutningen af sommeren. I sensommeren forlader de voksne individer vandhullerne, indtil de i oktober opsøger et overvintningssted. Uden for yngletiden er salamanderen primært i skove og enge, men findes også i kældre, udhuse og lignende. Den skjuler sig ofte i dagtimerne og kommer først frem om natten, hvor den går på jagt. Størstedelen af bestanden opsøger levesteder inden for få hundrede meter fra ynglestederne, men enkelte individer kan vandre op til 1 km. Rastestederne er oftest knyttet til skov og til menneskeboliger.

Trusler mod Stor vandsalamander: Næringsstofforurening af ynglevandhuller, udsætning af fisk og ænder i vandhullerne, opfyldning og dræning af ikke-beskyttede vandhuller, fjernelse af vegetation nær vandhullerne, som arten bruger udenfor yngle-

tiden (f.eks. småskove) eller opdyrkning af vandhulsnære arealer.

De mindre søer og våde områder omkring ejendommen kan huse stor vandsalamander. Ingen af områderne udtørres i forbindelse med projektet. Stor vandsalamander påvirkes derved ikke af projektet.

Bæver:

Europæisk bæver er en stor gnaver i familien af bævere. Den var nær udryddelse i begyndelsen af 1900-tallet på grund af jagt, men er siden genudsat mange steder i Europa og Asien, hvor den nu findes fra Storbritannien til Kina og Mongoliet. <https://da.wikipedia.org/wiki/B%C3%A6ver> - cite_note-:0-2 I Danmark blev den genudsat i 1999, den er meget aktiv i Flynder Å-systemet.

Den er kendt for at lave dæmninger, men den graver også kanaler til flådnings af træstammer og grene. I vandet bygger den et bæverbo af grene med en indgang placeret under vandet, men den kan også udgrave sit bo i en brink.

Bæveren er fredet og kun Naturstyrelsen har myndighed til at regulere bestanden, samt fjerne og regulere bæverens dæmninger og andre aktiviteter. Den væsentligste trussel mod bævere er gentagen fjernelse af bæverbo i hele vandløbssystemet.

Ulv:

Ulven er et rovdyr, der lever i Europa, Asien og Nordamerika. Ulven holder til i skov og på steppelignende arealer, hvor den jager i et koppel, en stor flok, bestående af et forældrepar og dets voksne afkom.

Ulven er en typisk topprædator i sit område, med kun mennesker som reel trussel imod den. Den lever hovedsagelig af større hovdyr, men tager også mindre dyr som mus, harer og fugle. De kan desuden leve af ådsler og af husdyr som kvæg, og omkring mennesker kan de gå i affald.

Ulven er en generalist hvad angår levested (habitat) og kan opholde sig mange forskellige steder. Ulvens valg af levested hænger stærkt sammen med mængden af byttedyr, mangel eller lave forekomster af kvæg, vejtæthed, menneskelig tilstedeværelse og topografi. Området ved Flynder Å/Klosterheden vil godt kunne rumme ulve.

Den væsentligste trussel mod ulve er menneskelige forstyrrelser.

Andre arter:

Lemvig Kommune er ikke bekendt med andre forekomster af planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets staldanlæg eller udbringningsarealer.

Lemvig Kommunes vurdering

Naturområderne, som potentielt kan huse bilag IV-arter ligger nær minkfarmen. Den daglige drift af minkfarmen forventes dog ikke at ændres på en måde, der medfører forøget støj, vibrationer eller andet, som kan påvirke bilag IV-arter. Der indgår ikke nybyggeri i projektet.

Projektet vurderes således ikke at udgøre en risiko for at forringe fødegrundlag, leve- eller rastesteder for flagermus.

Projektet i sig selv inddrager ikke arealer, som opfylder betingelserne for birkemusens levesteder. Projektet vurderes derfor ikke at udgøre en risiko for birkemusen.

Det vurderes, at odderen med sin levevis næppe er truet af projektet, da der ikke sker opsplitting af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder eller forstyrrelser ved anlægsarbejder.

Projektet inddrager ikke arealer, der tidligere har været vådområde, og projektet i sig selv vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for spidssnudet frø, stor vandsalamander eller strandtudse.

Der inddrages ikke arealer, der er egnede som yngle- og rasteområder for markfirben og det vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for arten.

Der inddrages ikke arealer, der er egnede som yngle- og rasteområder for bæverene i Flynder Å og de vil ikke blive generet af landbrugsdriften.

Projektet inddrager ikke arealer, som opfylder betingelserne for ulv i området og eventuelle ulve i området vil ikke blive generet af aktiviteterne forbundet med landbrugsdriften.

Lemvig Kommune vurderer, at projektet ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder eller muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jævnfør Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 1240 af 24. oktober 2018.

Bilag

Bilag 1

18. april 2018
Sagsnr. NMK-131-00256
KlageID: 138230
LOUPE-NMKN

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

OPHÆVELSE af miljøgodkendelse til minkproduktion i Lemvig Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter § 11 i husdyrbrugloven.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Lemvig Kommunes afgørelse af 14. november 2016 om miljøgodkendelse af minkproduktionen på ejendommen Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro, med virkning fra 6 måneder fra Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.² Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR nr. 37795526
EAN nr. 5798000026070
nmkn@naevneneshus.dk
naevneneshus.dk

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Lemvig Kommunes afgørelse af 14. november 2016 om miljøgodkendelse til udvidelse af minkproduktion på Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro, er den 14. december 2016 påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af en gruppe omboende. Sagen er pr. 1. februar 2017 overført til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. § 24, stk. 6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Der er navnlig klaget over, at merdepositionen til ammoniakfølsomme naturområder ikke er nedbragt til maksimalt 1,0 kg N/ha/år, og at et naturplejeprojekt fortsat indgår som vilkår for den meddelte godkendelse. Klager har desuden anført, at beregningen af ammoniakdepositionen tager udgangspunkt i et reduceret antal minktæver og ikke det ansøgte.

Sagens oplysninger

Ansøgningen om § 11-godkendelse blev oprindeligt indsendt til Lemvig Kommune den 11. marts 2011. Den 27. marts 2012 meddelte kommunen miljøgodkendelse til Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro. Den 2. september 2013 hjemviste Natur- og Miljøklagenævnet sagen til fornyet behandling i kommunen på grund af forkerte beregninger af ammoniakdepositionen på nærliggende § 3-beskyttede mosearealer.³

Den 27. januar 2014 meddelte kommunen på ny miljøgodkendelse til husdyrbruget. Den 3. november 2015 hjemviste Natur- og Miljøklagenævnet sagen med henvisning til, at vurderingen af det ansøgte projekts betydning for mosearealet skal foretages uden inddragelse af det planlagte naturplejeprojekt.⁴

En ny ansøgning om miljøgodkendelse blev indgivet til kommunen den 19. september 2016.

Lemvig Kommune meddelte herefter den 14. november 2016 den påklagede miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro.

Det ansøgte projekt omfatter en udvidelse af minkproduktionen fra 3.088 årstæver, svarende til 107 DE, til 4.996 årstæver, svarende til 172 DE. Der opføres 18 2-rækkede minkhaller.

Lemvig Kommune har i godkendelsen blandt andet fastsat følgende vilkår vedrørende den tilladte produktion:

"2. Produktionstilladelse

Godkendelsen omfatter en årsproduktion på maksimalt 4.996 årstæver.

---

³ NMK-131-00141.

⁴ NMK-131-00185.

Ved ophør af naturpleje eller væsentlig ændring af naturpleje på matrikel 4a og 4d, Stovgård, Møborg i forhold til den beskrevne naturplejeplan i bilag 2, skal den tilladte årsproduktion dog reduceres til 4.670 årstæver. Dette dyrehold skal huses som anført i nedenstående tabel, og jævnfør nummereringen af minkhallerne i ansøgningskema 84 796 og som vist i bilag 3.⁵

Hal	Antal årstæver
27	100
28	100
29	100
30	100
31	100
32	100
33	100
34	100
35	50
36	50
37	30
38	30
39	30
40	30
41	50
42	50
43	50
44	50
Farm opført før 2013	3.450

Der må ikke huses mink i bure, som ligger udenfor de i bilag 3 indrammede dele af de enkelte haller.

Lemvig Kommune vurderer som tilsynsmyndighed, om der er tale om en væsentlig ændring i naturplejen.

Produktionen må på intet tidspunkt overstige de begrænsninger, der følger af anden lovgivning."

Af miljøgodkendelsen fremgår blandt andet følgende om ammoniakpåvirkningen af natur:

"Kategori 3 natur – moser, heder og overdrev

⁵ Bilag 3 er ikke gengivet i Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse.

Kategori 3-natur er heder, moser og overdrev, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2.

Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om maksimal merdeposition, og hvad det nødvendige krav til maksimal deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

Vest for farmen løber Dride Å, der omgives af et større sammenhængende naturområde, som består af eng- og mosearealer der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Tilstandsændringer af natur omfattet af § 3 i NBL

Jævnfør Natur- og Miljøklagenævnets udtalelse i afgørelse NMK-132-00699, citeret herunder, må kommunen som udgangspunkt ikke godkende projekter, som indebærer, at der sker tilstandsændringer af § 3-beskyttet natur:

[...]Reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om ammoniakbeskyttelsesniveauet for kategori 3-natur må dog efter nævnets opfattelse forstås og administreres i lyset af reglerne i naturbeskyttelseslovens § 3 og § 65, stk. 3, og den hertil knyttede praksis. Det må således antages, at det ikke har været hensigten med ammoniakbeskyttelsesniveauet for kategori 3-natur at give kommunerne adgang til at godkende ansøgninger efter husdyrbrugloven om projekter, hvis realisering vil medføre ændringer i tilstanden af naturtyper, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og dermed forudsætter dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, jf. § 3.[...]

Før Lemvig Kommune tager stilling til, om der er tale om et naturområde med særlig regional/lokal naturinteresse, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. 3, ad c, skal Lemvig Kommune jævnfør Natur- og Miljøklagenævnets udtalelse herover indledningsvist vurdere, om et givent projekt kan gennemføres uden risiko for tilstandsændringer af § 3-beskyttet natur.

Lemvig Kommune tolker Nævnets udtalelse herover således, at der som udgangspunkt skal meddeles afslag til et projekt, hvis det indebærer risiko for en tilstandsændring af § 3-beskyttet natur, uanset om den beskyttede natur er defineret som kategori 1-, 2- eller 3-natur, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Heraf forstås, at praksis for dispensation efter Naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, jf. § 3 som udgangspunkt skal være restriktiv. I den konkrete sag vurderes der ikke at være særlige hensyn, som kan begrunde en dispensation for tilstandsændring af § 3-beskyttet natur, da en dispensation alene vil være til gunst for ansøgers ønske om at udvide sin erhvervsvirksomhed på ejendommen.

Natur- og Miljøklagenævnet udtaler i afgørelsen NMK-132-00047:

Ammoniakdeposition på områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 Ved vurderingen af, om udvidelse af et husdyrbrug kan føre til tilstandsforandringer i et nærliggende § 3 område, må der efter Natur- og Miljø-

klagenævnets opfattelse tages udgangspunkt i, om det ansøgte vil indebære en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år. I givet fald vil det ansøgte efter den tilgængelige viden ikke medføre nogen tilstandsændring, uanset hvilken tilførsel der sker samlet set til området på ansøgningstidspunktet.

Hvis der vil være en mertilførsel på mere end 1 kg N/ha/år forbundet med det ansøgte, må kommunen vurdere, om denne mertilførsel kan medføre tilstandsændringer. Vurderingen må ske under hensyn til områdets tilstand, viden om andre kilder til kvælstoftilførsel til området og oplysninger om baggrundsdepositionen i kommunen. Hvis der ikke foreligger tilstrækkelige og opdaterede oplysninger om områdets tilstand, må dette efter nævnets opfattelse besigtiges af kommunen.

På baggrund af nævnets udtalelse har Lemvig Kommune ved scenarieberegning 91 763, afgrænset et område, hvor merdepositionen potentielt overstiger 1,0 kg N/ha/år, se nedenstående kortudsnit.⁶ I bilag 4⁷ ses kort fra husdyrgodkendelse.dk med ammoniakberegningresultater. Totaldepositionen fra minkfarmen udgør op til 8,9 kg N/ha/år inden for det område, hvor merdepositionen overstiger 1 kg N/ha/år.

Naturbesigtigelse og -vurdering

Lemvig Kommune har ved sagens behandling besigtiget området og udtaler:

Den sydlige del af mosen er besigtiget den 8. juni 2016. Arealet afgræses og vurderes at være i god tilstand. Det røde område er besigtiget og vurderes som et surt og fugtigt krat med en tålegrænse på 10-15 kg. Det er strukturmæssigt meget flot og på en bund af tørvemosejord findes mange gode stjernearter. Baggrundsbelastningen på stedet er 14,6 kilo N/ha/år. Arealet afgræsses og det har en positiv effekt på vegetationen og giver en mere dynamisk naturtype. Langtidseffekten af den øgede deposition fra minkfarmen og den positive effekt af naturplejen kan endnu ikke vurderes. Det vurderes, at merdeposition på maksimalt 2,7 kg N/ha/år ikke vil ændre tilstanden af mosen, da der samtidig sker en pleje af naturen.

Lemvig Kommune har besigtiget området i 2013, før end naturplejen blev iværksat. Det blev da konkluderet:

Det vurderes, at der ved merdepositioner mindre end 1 kg ikke kan registreres en tilstandsændring for mosen. Mosen er i god tilstand med stor artsrigdom og mange positivarter for naturtypen. Undertyperne er hængesæk og fattigkær. Det vurderes, at merdepositioner over 1 kg, sammen med den eksisterende deposition fra minkfarmen og baggrundsdepositionen, sammenlagt giver en totaldeposition, der langt overstiger naturtypens tålegrænse og dermed påvirker naturtypen negativt.

⁶ Kortudsnit er ikke gengivet i Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse.

⁷ Bilag 4 er ikke gengivet i Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse.

Tålegrænsen for området overskrides som følge af det søgte projekt, da totaldepositionen fra minkfarmen lagt sammen med baggrundsbelastningen er op til 23,5 kg N/ha/år.

Det vil, som følge af overskridelsen af tålegrænsen, med stor sikkerhed medføre en tilstandsændring, hvis naturplejen, som er iværksat efter besigtigelsen i 2013, ophører. Det ligger dog uden for Husdyrgodkendelsesloven at regulere denne aktivitet. Det er samtidig Lemvig Kommune vurdering, at projektet ikke vil medføre en tilstandsændring i det tilfælde at den nuværende naturpleje fortsætter.

Fastsættelse af vilkår til at forebygge tilstandsændringer

Da Lemvig Kommune som tidligere nævnt ikke har hjemmel i Husdyrgodkendelsesloven til at regulere naturplejen, har Lemvig Kommune og ansøger i stedet foretaget en nærmere vurdering af, hvilket omfang produktionen på minkfarmen kan have uden at medføre en tilstandsændring. Ansøger har tilpasset størrelsen af minkproduktionen på farmen i fiktivt skema 91 799. Dette fiktive skema er oprettet på baggrund af skema 84 796. Ammoniakdepositionsberegningerne i skema 91 799 viser, at et dyrehold på 4.670 minktæver, som huses som anført i vilkår 2 og i bilag 3 medfører, at merdepositionen intet sted på kategori 3-naturen omkring farmen, overstiger 1 kg N/ha/år. Ruhederne er vurderet at være ringe vegetation (Rv) for oplandet og blandet lysåben natur med lav bevoksning (Bn) for naturen, jf. naturpixibogen, <http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?File=/Faglige dokumenter/Naturpixibog06032007.pdf>.

På den baggrund stiller Lemvig Kommune vilkår om, at dyreholdets størrelse på farmen skal reduceres til 4.670 minktæver og at minkene skal huses som anført i fiktivt skema 91 799 i tilfælde af, at naturplejen ophører eller ændres væsentligt. Det er Lemvig Kommune, der som tilsynsmyndighed afgør, om en ændring i naturpleje er væsentlig.

Hvis naturplejen ophører i en periode og herefter genoptages i overensstemmelse med naturplejeplanen, kan der herefter indsættes minktæver i alle haller, dog forudsat at der ikke er indtrådt kontinuitetsbrud, jævnfør godkendelsens afsnit 2.2, som refererer til Husdyrlovens § 33, stk. 3.

Den nuværende naturpleje er beskrevet i bilag 2.⁸

Udskrift af skema 91 763 findes på Lemvig Kommunes sag 09.17.17P19. Lemvig Kommune har herved vurderet den omkringliggende natur i relation til Naturbeskyttelseslovens (NBL) § 3, og fastsat vilkår som har til formål at forebygge tilstandsændringer.

Forholdet til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. 3, ad c

---

⁸ Bilag 2 er ikke gengivet i Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse.

Det i NBL-vurderingen fastsatte afskæringskriterium på 1 kg N/ha/år er identisk med det vejledende afskæringskriterium for kategori 3-natur, og således ikke kan skærpes ved en vurdering efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. 3, ad c.

Det ligger implicit i vurderingen efter NBL § 3, at projektet med vilkår forebygger tilstandsendringer af kategori 3-natur, samt at der i øvrigt er tale om kategori 3-natur med høj naturkvalitet, i henhold til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. 3, ad c, punkt 3."

Det fremgår af sagsoplysningerne i Natur- og Miljøklagenævnets to tidligere afgørelser, at den oprindeligt meddelte miljøgodkendelse er udnyttet af ansøger i 2012.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Indledende bemærkninger

Husdyrbrugloven blev ændret ved lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love.

Ændringsloven trådte i kraft den 1. august 2017, men indeholder følgende overgangsbestemmelser i § 10, stk. 13:

"Stk. 13. Klagesager om afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 14."

Da klagen i denne sag ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017 er henvisningerne til husdyrbrugloven i denne afgørelse derfor en henvisning til lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 11 og kræver en godkendelse efter lovens § 11, stk. 3.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Godkendelsen skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i husdyrbruglovens § 19 opfyldes, jf. husdyrbruglovens § 27.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

De nærmere regler om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.⁹ Det følger af ændringslovens § 10, stk. 13, at Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler klagesager om tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug efter de hidtil gældende regler, når de ikke er færdigbehandlet af nævnet den 1. august 2017. Det følger af den dagældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelses § 55, stk. 1, at Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler sager efter de hidtil gældende regler, når anmeldelsen eller ansøgningen om tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug er modtaget af kommunalbestyrelsen før den 2. marts 2017.¹⁰ Idet ansøgningen om godkendelse af husdyrbruget er indsendt til kommunalbestyrelsen den 16. september 2016, er henvisningerne i det følgende til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen derfor en henvisning til den dagældende bekendtgørelse, dvs. bekendtgørelse nr. 1541 af 12. oktober 2015 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

Ammoniakpåvirkning af natur

Efter husdyrbruglovens § 23, stk. 1, nr. 2, skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 11 varetage hensynet til beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunalbestyrelsen ikke godkende husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. ammoniak, der er fastlagt i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, overskrides. Udvidelser eller ændringer af et husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 11, stk. 3, kan heller ikke godkendes, såfremt der ved en samlet vurdering af hele husdyrbruget vurderes at være væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 2.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, er der fastsat et ammoniakbeskyttelsesniveau, der i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven skal anvendes ved vurderingen af, om det ansøgte vil medføre væsentlige miljøpåvirkninger. Af bekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, fremgår bl.a. følgende:

"A. Beskyttelsesniveau for ammoniak

⁹ Bekendtgørelse nr. 916 af 23. juni 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Beskyttelsesniveauet for ammoniak er sammensat af flere elementer:

- a) Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af § 11 og § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.*
- b) Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.*
- c) Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 27, stk. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug."*

Af bekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, fremgår bl.a. følgende om kategori 3-natur:

"3. Ad c. Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 27 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Kategori 3-natur: *Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1- eller kategori 2-natur.*

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1- eller kategori 2-natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav. Kommunen skal konkret vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for de internationale naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter § 3 i lov om naturbeskyttelse. Kommunalbestyrelsen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der er beliggende uden for de internationale naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser, og ved vurdering af om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af kategori 3-natur, skal kommunalbestyrelsen inddrage alle følgende fire kriterier:

- 1) det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særlige værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljø samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser,*
- 2) om det aktuelle område er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats,*
- 3) det aktuelle naturområdes naturkvalitet og*
- 4) kvælstofbidrag til området fra andre kilder (f.eks. markbidrag), herunder for så vidt angår skove om de gødskes.*

Kriterierne inddrages med henblik på, at kommunalbestyrelsen for naturområder med særlige regionale og lokale naturinteresser alene stiller krav til en maksimal N-merdeposition, hvis området er omfattet af en af de ovennævnte udpegninger i kommuneplanen, er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats og/eller har en høj naturkvalitet, samt at ammoniakbidraget fra husdyrbruget ikke er helt uvæsentligt i forhold til den påvirkning af næringsstoffer, områderne modtager fra andre kilder.

Kommunalbestyrelsen skal i sin begrundelse for at stille krav til en ammoniakfølsom naturtype omfattet af kategori 3 redegøre for naturtypens status i forhold til de ovennævnte 4 kriterier."

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsætter følgende krav til ammoniakdepositionen for hhv. kategori 1, 2 og 3-natur:

"4. Krav til ammoniakdepositionen for de forskellige ammoniakfølsomme naturtyper, jf. kategori 1-, kategori 2- og kategori 3-natur

Tabel 3. Krav til ammoniakdepositionen i de forskellige områder. Med "totaldeposition" menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med "merdeposition" menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager) som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. depositions skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

*) Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel) [...]."

Reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om ammoniakbeskyttelsesniveauet for kategori 3-natur må efter nævnets opfattelse forstås og administreres i lyset af reglerne i naturbeskyttelseslovens § 3 og § 65, stk. 3, og den hertil knyttede praksis. Det må således antages, at det ikke har været hensigten med ammoniakbeskyttelsesniveauet for kategori 3-natur at give kommunerne adgang til at godkende ansøgninger efter husdyrbrugloven om projekter, hvis realisering vil medføre ændringer i tilstanden af naturtyper, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og dermed forudsætter dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, jf. § 3.

Lemvig Kommune har i miljøgodkendelsen lagt til grund, at nærmeste kategori 3-natur er en mose øst for anlægget. Lemvig Kommune har vurderet, at tålegrænsen for mosen er 10-15 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen for mosen er vurderet til 14,6 kg N/ha/år. Den maksimale merdepositionen for den ansøgte produktion er beregnet til 2,7 kg N/ha/år, og totaldepositionen udgør op til 8,9 kg N/ha/år inden for det område, hvor merdepositionen overstiger 1 kg N/ha/år. Det ansøgte projekt vil således overskride den øvre tålegrænse for mosen med 8,5 kg N/ha/år, da den samlede deposition til mosen er 23,5 kg N/ha/år.

Lemvig Kommune har herefter vurderet, at den samlede deposition på op til 23,5 kg N/ha/år vil medføre en tilstandsændring af moseområdet. Kommunen har desuden vurderet, at der ikke er særlige hensyn, der kan begrunde en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Lemvig Kommune har imidlertid ved en besigtigelse den 8. juni 2016 konstateret, at afgræsning af arealet (naturpleje) har en positiv effekt på vegetationen og giver en mere dynamisk naturtype. Kommunen har herefter vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en tilstandsændring, hvis den nuværende naturpleje fortsætter. Kommunen har derfor meddelt godkendelse til den ansøgte udvidelse. For at sikre at der ikke sker en tilstandsændring, jf. naturbeskyttelseslovens § 3, hvis naturplejen ophører, har kommunen fastsat vilkår 2 om, at dyreholdet skal reduceres, således at merdeposition af ammoniak til mosen ikke overskrider 1 kg N/ha/år.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunalbestyrelsen ikke godkende husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. ammoniak, der er fastlagt i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit A, overskrides.

Natur- og Miljøklagenævnet har ved afgørelsen NMK-131-00185 fastslået, at naturpleje ikke kan indgå i beregningen af ammoniakdepositionen i det elektroniske ansøgningssystem, www.husdyrgodkendelse.dk, og at vurderingen af det ansøgte projekts betydning for moseområdet øst for

minkfarmen derfor skal foretages uden inddragelse af det planlagte naturplejeprojekt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er enig i kommunens vurdering af baggrundsbelastningen til naturområdet og kommunens beregninger af ammoniakdepositionen fra det ansøgte projekt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder herefter, at den ansøgte merdeposition vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning og en tilstandsændring af det nærliggende moseområde. Det følger herefter af godkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, og husdyrbruglovens § 19, at der ikke er hjemmel til at meddele godkendelse til en minkproduktion på 4.996 årstæver.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har overvejet, hvorvidt det i forbindelse med nævnsbehandlingen er muligt at godkende en produktion i overensstemmelse med miljøgodkendelsens vilkår 2, således at der meddeles godkendelse til 4.670 årstæver og med tilføjelse af et vilkår om, at der skal ske adskillelse/fjernelse af dele af minhallerne 34-44.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer imidlertid, at i scenarieberegning 91799, som ligger til grund for det i miljøgodkendelsen fastsatte vilkår 2 om reduktion af dyreholdet, er årstæverne i det eksisterende anlæg indsat i én stor hal i stedet for at være fordelt på de 27 eksisterende minkhaller. Nævnet bemærker, at beregning af merdeposition til et naturpunkt i husdyrgodkendelse.dk foretages for alle stalde og lagre individuelt, og at beregningen foretages fra den kant af de enkelte anlæg, der ligger nærmest naturpunktet. Ud fra de fremkomne merdepositioner fra alle anlæg beregnes den samlede merdeposition for det enkelte relevante naturpunkt.¹¹ I nærværende sag, hvor der ved den ansøgte drift sker en reduktion af ammoniakemissionen fra de eksisterende haller, er den foretagne beregning af merdepositionen, der ikke tager udgangspunkt i en fordeling af mink på de enkelte haller, ikke udtryk for et "worst case-scenarie". Miljø- og Fødevareklagenævnet finder derfor, at vilkår 2 ikke på det foreliggende grundlag sikrer, at merdepositionen til mosen ikke vil overstige 1 kg N/ha/år.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på denne baggrund, at meddelelse af godkendelse vil forudsætte en projektilpasning af et sådant omfang, at afgørelsen skal ophæves og sagen hjemvises derfor til fornyet behandling i Lemvig Kommune som første instans.

Øvrige bemærkninger

---

¹¹https://oldwiki.mst.dk/Husdyrvejledning.Individuelt%20krav%20for%20naturomr%20%20naturpunktet.ashx#Husdyrvejledning.Individuelt+krav+for+naturonr_c3_a5der+-+Vurdering_Beregninger_i_husdyrgodkendelse.dk_28

Nævnet finder i øvrigt anledning til at bemærke, at kommunen ved den fornyede behandling af sagen skal sikre, at kommunens vurderinger og beregninger vedrørende lugt fremgår af miljøgodkendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Lemvig Kommunes afgørelse af 14. november 2016 om miljøgodkendelse af minkproduktionen på ejendommen Grønkærvej 7, 7660 Bækmarksbro, med virkning fra 6 måneder fra Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Annette Norby
Kontorchef
Stedfortrædende formand

Afgørelsen er sendt til:

- Karsten Brian Olesen, Skovparken 7, 7620 Lemvig, CVR-nr.: 68883857, karsteno@post1.tele.dk
- København Rådgivning, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N, soe@kopenhagenfur.com
- Michael Jorck Ellegaard, Grønkærvej 14, 7660 Bækmarksbro, mje@birn.dk
- Lemvig Kommune, Rådhusgade 2, 7620 Lemvig, j.nr. 09.17.17P19-0019, teknik@lemvig.dk

Bilag 2

27. juni 2018

Karsten Brian Olesen
Skovparken 7
7620 Lemvig

Vurdering af naturområde i relation til ammoniakkrav i miljøgodkendelse

Ifølge de fremsendte oplysninger har Natur og Miljøklagenævnet afgjort at merbelastningen til naturområdet, indrammet med rødt på nedenstående kortbilag fra den påklagede miljøgodkendelse, vil medføre en tilstandsændring af naturområdet.

Naturområdet er af kommunen vurderet til at være mose, og af undertypen fattigkær.

Området indrammet med rødt, har en kritisk ammoniakbelastning, dvs. over 1 kg N/ha/år i merbelastning, er besigtiget særskilt i 2016.

Før da er eng/mose-arealerne langs åen besigtiget som en helhed med en samlet planteliste.

Plantelisten fra 2016 giver således et detaljeret billede af vegetationen i området med den kritiske ammoniakdeposition.

Jeg har selv besigtiget området d. 12. juni 2018 og konstateret at plantelisten fra 2016 stadig er retvisende for området.

Jeg har tilføjet yderligere få arter fundet på besigtigelsen d. 12. juni 2018. Muligvis er de oversete ved besigtigelsen i 2016.

Figur 1

I det følgende vil jeg komme med min vurdering af området naturtype, kvalitet og tålegrenser. Jeg vil også kommentere på de øvrige kilder til næringsstofpåvirkning i området indrammet med rødt.

Agri Nord, Aalborg
Hobrovej 437
9200 Aalborg SV

Agri Nord, Aars
Markedsvej 6
9600 Aars

Agri Nord, Hobro
Harsøvej 11
9500 Hobro

Info@agrinord.dk

9635 1111

www.agrinord.dk

Følg os på Facebook

Besøg os på Twitter

Besøg os på LinkedIn

Følg os på Instagram

Jeg vedlægger mit CV til dokumentation for min faglige baggrund, for at kunne foretage denne vurdering.

Vurdering af naturtype, kvalitet og tålegrænse

Eng eller mose?

Der findes ikke en skarp definition, der skiller naturtypen mose fra naturtypen eng. I vurderingen heraf indgår både driften af arealet, arealets fugtighed og vegetationens naturlighed. Men i registreringsvejledningen fra 1993 understreges det også, at der i naturbeskyttelsesloven ikke er nødvendigt at skille naturtyperne ad, da de begge er beskyttede.

Den sydligste halvdel af arealet var tilbage i 1980'erne drevet som engareal med høslet. Hele arealet blev afgræsset.

Nedenstående indrammede foto (figur 2) stammer fra 1980'erne og den sydligste del af arealet ses øverst til højre i billedet. Ejendommen på billedet er Røde Mølle (Rødemøllevej 7, 7760 Bækmarksbro).

Figur 2

Arealet blev gradvist ekstensiveret op igennem 1990'erne og blev mere og mere tilgroet i pil.

Der kan idag fint køres på det meste af arealet selvom det er vådt. Der er trykvand et par steder på arealet.

Figur 3 Luftfoto 2012

Her ses tilgroningen på luftfoto fra 2012

Her er ingen drift og området ligner mest en mose.

Figur 4 Luftfoto 2016

Her ses arealet på luftfoto fra 2016. Der blev ryddet pil på arealet 2014 og arealet er afgræsset siden.

Her minder arealet mere om en natureng end en mose, grundet at der nu er drift på arealet. Arterne på arealet er arter, der foretrækker lys.

Uanset om naturtypen i henhold til naturbeskyttelsesloven skal defineres som mose eller eng, så er tilstanden på arealet en anden i dag end ved miljøgodkendelsen fra 2013, og som også den nuværende naturvurdering bygger ovenpå.

Det er således vigtigt at det er den nuværende tilstand, der vurderes på og ikke tilstanden før 2014. Især er det vigtigt at bemærke at artslisterne for 2016 inkluderer et langt større areal og muligvis andre naturtyper.

Karsten Olesen oplyser at arealerne mod nord er mere bløde og ufremkommelige og disse har derfor altid været uden drift i modsætningen til det omhandlede areal.

Vurdering af naturtypen af området og kvaliteten af naturområdet

Som nævnt stammer plantelisterne for 2016 fra et meget større område end listen fra 2016, der udelukkende dækker det område, der er genstand for vurderingen af ammoniakpåvirkningen over 1 kg N/ha/år i merdeposition (området indrammet med rødt).

Området bliver betegnet som fattigkær med en tålegrænse på 10-15 kg N/ha/år.

Der er dog flere arter på listen, som giver mere indtryk af rijkær end fattigkær. Der har været tradition for at inddele kær i 4 typer fra ekstremfattigkær til ekstremrijkær med to overgangsformer i mellem.

Princippet i, at vurdere kærtypen efter forekomst af arter, er at fattigkærets arter kan forekomme i alle kærtyper, men findes der arter der hører til en rigere kærtype end fattigkæret skal typen henføres til den rigere kærtype.

Jeg har på det vedlagte skema med disse 4 kærtyper (bilag 3), og markeret hvilke arter der findes indenfor det konkrete område (indrammet med rød streg).

Af markeringerne ses at området bør henføres til overgangsrijkær. Dette skyldes dels forekomsten af skillearterne toradet star og sump-snerre, men også forekomst af mange karakteristiske arter for overgangsrijkær. Alm. mjødukt, enq-kabbeleje og hyldebladet baldrian dominerer på arealet og er blandt de karakteristiske arter for overgangsrijkær.

På bilag 4 ses et andet skema, der også har baggrund i de samme fire kærtyper, men udbygger med flere undertyper.

For at vurdere, hvor det konkrete areal passer ind i disse typer har jeg markeret de arter, der forekommer på det konkrete areal på skemaet.

Af de foreslåede undertyper minder det konkrete areal både om Topogene kær domineret af højstauder, om Bladmosprægede soligene kær eller Soligene kær med højt voksende vegetation. Ingen af typerne passer 100 %, men fugtigheden på arealet er nok en blanding af både topogen og soligen vandtilførsel. Et par enkelte steder er der trykvand.

Undertyperne ligger under "overgangsrijkæret".

Hvor tålegrænsen for fattigkær ligger mellem 10 og 15 kg N/ha/år, så er tålegrænsen for rijkær mellem 15-25 kg N/ha/år jf. DCE's opdatering per 2005.

Den besigtigelsesmetode, som kommunen bruger, udarbejdet af DCE¹, og formålet med metoden er at kunne bestemme naturens tilstand på arealet. Metoden giver anvisning på hvordan planterne på arealet noteres. Ved besigtigelsen i 2016 har kommunen anvendt den udvidede registrering, hvor der laves en fuldstændig planteliste for en cirkel med radius på 5 m (kaldes også 5m cirkler, dokumentationscirkel eller dokumentationsfelt). Derudover noteres øvrige arter på arealet på en supplerende liste. 5 m-cirklen lægges på det område, hvor naturen udfolder sig bedst, og dermed nummer de bedste arter på arealet. Denne cirkel er dermed ikke nødvendigvis repræsentativ for vegetationen på hele arealet. Metoden kan derfor ikke i sig selv give svar på om arealet er beskyttet natur eller hvilken naturtype der er. Der

¹ Naturligt tilstand på terrestriske naturarealer – besigtigelser af § 3-arealer: <http://www2.dmu.dk/Pub/FR736.pdf>

træffes valg om mulige naturtype inden plantelisten laves, idet der findes et skema til hver beskyttet naturtype. Detaljer om metoden, samt skemaer findes på Miljøstyrelsens hjemmeside².

I det vedlagte excelark (bilag 2) har jeg slået arternes artsscore op i henhold til DCE's system³.

For at kunne beregne hvor gode arterne på arealet er, har hver art en værdi. Skalaen for artspoints løber mellem -1 og 7, hvor 7 er en art med meget høj naturværdi. Der er forskellige point afhængig af hvilken naturtype arealet er. Fx tæller nogle arter negativt på en højmose, men positivt i en almindelig mose.

Den gennemsnitlige artspoint for en liste kaldes også for et areals artsscore. Det er helt simpelt middelværdien af arternes point. Høj middelværdi = gode arter på arealet.

I naturdata kan der for en 5 m cirkel beregnes en naturtilstandsværdi, som er sammensat af en værdi for artstilstand og en værdi for strukturtilstand. Beregninger af disse værdier er mere komplicerede regnestykker, og kan (realistisk) kun beregnes i Naturdata.dk. Beregningerne er beskrevet i Beregning af naturtilstand³.

Tilsvarende har jeg slået arternes Ellenbergværdier op for lys, reaktionstal, fugtighed og næringsstoffer med udgangspunkt i den liste, der er lavet for engelske planter⁴ og som DCE anbefaler i forhold til danske forhold⁵. I Danske Plantesamfund, DMU, 2009, findes også en gennemgang af fortolkningen af Ellenbergværdierne.

Skalaen for Ellenbergs lys-værdier (L) ligger mellem 1 og 9, hvor 9 er fuld sol.

Skalaen for Ellenbergs fugtigheds-værdier (F) ligger mellem 1 og 12, hvor 12 er permanent vand (sø).

Skalaen for Ellenbergs Reaktionstal-værdier (R) ligger mellem 1 og 9, hvor 9 er meget basisk, høj pH.

Skalaen for Ellenbergs Næringsstof-værdi (N) ligger mellem 1 og 9, hvor 9 er meget næringsrigt.

Sidst er der beregnet en næringsstofratio N/R, som udtrykker områdets tendens til overhyppighed af næringselskende arter ud fra områdets surhedsgrad.

Denne sammenhæng kan også vises grafisk, og ses i figur 5 for alle arterne.

Den gennemsnitlige ratio for dokumentationsfeltet er 0,75, men stiger til 0,8, når alle arterne vurderes. Dette betyder at arterne i dokumentationsfeltet gennemsnitligt er tilpasset vilkår med lavere næringsstofniveau end de øvrige arter på arealet.

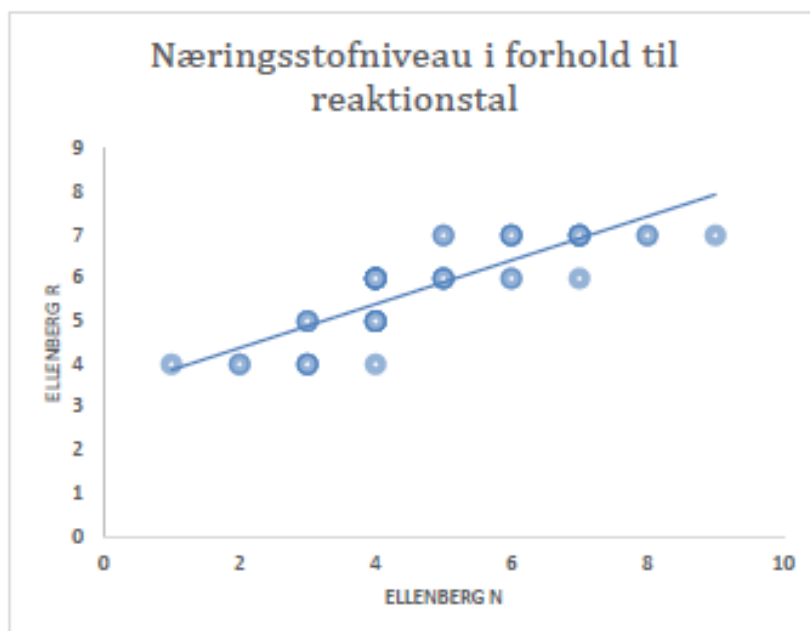
² <http://mst.dk/natur-vaend/natur/national-naturbeskyttelse/3-beskyttede-naturtyper/naturkvalitetsplanlaegning/>

³ Beregning af naturtilstand, DMU, 2007: http://www.dmm.dk/Pub/FR599_2udgave.pdf

⁴ Ellenberg's indicator values for British plants, Hill et al, 1999:

<http://nora.nerc.ac.uk/id/eprint/6411/1/ECOFAC2a.pdf>

⁵ Danske plantesamfund i moser og enge, DMU, 2009: <http://www.dmm.dk/Pub/FR728.pdf>

Figur 5

I bilag 2 er arterne listet således at arterne fra dokumentationscirklen kommer først (5 m cirkel), dernæst de øvrige arter på arealet, og sidst kommer mine tilføjede arter fra besigtigelsen 12. juni 2018.

Der er beregnet middelværdier for hver gruppe, på den måde at arterne ovenfor tilføjes til middelværdien. Middelværdierne er vist i tabel 1.

Det er vigtigt at være opmærksom på at arterne på arealet ikke forekommer lige hyppigt. Det er der *ikke* taget hensyn til hverken i kommunens planteliste eller i bilag 2, da det kræver en hyppighedsanalyse af vegetationen fx pinpoint metoden eller raunkier-cirkler.

For at give en antydning af arternes fordeling er de hyppigste arter markeret med mørkegrøn på bilag 2 og de arter, som var jævnt spredt på arealet, er markeret med lysegrøn.

Dokumentationscirklen lægges hvor naturtypen udfolder sig bedst og mindst påvirket, derfor indeholder dokumentationscirklen ofte de naturmæssigt bedste arter i området.

Der er fundet i alt 49 arter på arealet, hvilket er ganske mange, men et antal alene, siger dog ikke noget entydigt om arealets naturtilstand. Den beregnede artstilstand for kommunens dokumentationsfelt er 0,82, hvilket svarer til høj artstilstand, og antallet af arter på dette areal reflekterer således også en god tilstand.

Ser man nærmere på de enkelte artspoint er der imidlertid ikke værdier højere end 4. Til gengæld er der rigtig mange arter med point 4 og ikke så mange med lave eller negative

points. Derved kan arealet opnå den høje artstilstand, uden at indeholde meget følsomme arter med højere arts-værdi (point 5,6 og 7).

I tabel 1 summeres resultaterne fra bilag 2. Her ses at den gennemsnitlige værdi for artspoint er højere, hvis naturtypen mose vælges fremfor eng. Men da det ikke er helt klart hvilken naturtype, der er den rette for arealet, medtages de gennemsnitlige artspoint for begge naturtyper.

	Arts-score Fersk eng	Arts-score Lavmose	Ellenberg Lys	Ellenberg Fugtighed	Ellenberg Reaktions- tal	Ellenberg Nærings- stof	Nærings- ratio N/R
5 m cirkel 10 arter	3,53	3,63	7,26	8,32	5,58	4,32	0,75
+ Øvrige arter 44 arter	2,84	2,89	7,11	7,55	5,68	4,55	0,78
+ Fund 12.6.18 49 arter	2,69	2,80	7,06	7,63	5,80	4,78	0,81

Tabel 1 Middelværdier

Middelværdien for Ellenberg lys ligger omkring 7 hvilket er indikator for lysåbent levested og dermed ses at tilstanden er forandret siden området var en tilgroet mose.

Middelværdien for Ellenberg fugtighed ligger omkring 7-8 og indikerer fugtigt til våde voksesteder.

Middelværdien for Ellenberg reaktionstal ligger mellem 5 og 6 og indikerer moderat surt til mindre surt voksested.

Middelværdien for Ellenberg næringsstof ligger mellem 4 og 5, hvor 5 er moderat næringsrigt levested.

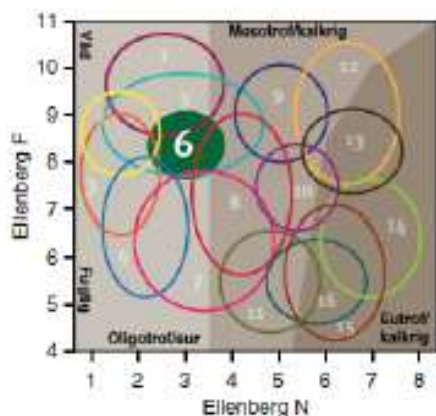
Middelværdien for næringsratioen er 0,81, og indikerer at arealet indeholder mere næring end forventet ud fra surhedsgraden for området.

Når arealet har ligget uden pleje i flere år kan der ske en ophobning af næringsstoffer på arealet.

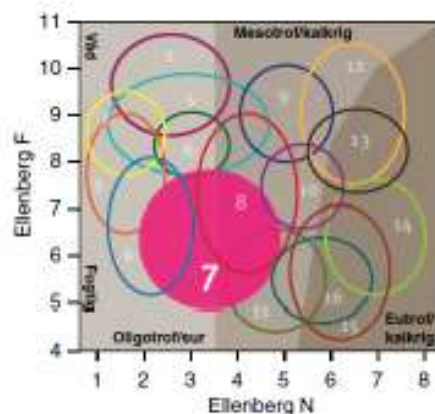
Værdier i bilag 2 og tabel 1 indikerer således at arealet er mere næringsrigt end et fattigkær.

Naturtypen kan også belyses ved at sammenligne med eksempler på fordelingen af Ellenberg N og F for forskellige naturtyper.

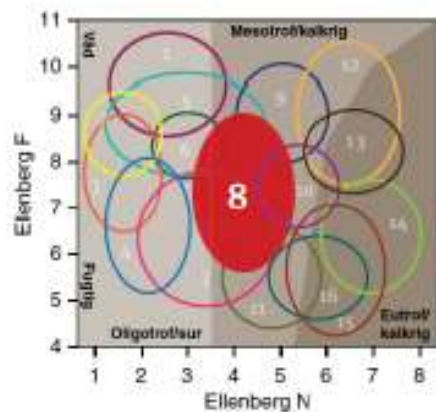
Nedenfor ses eksempler på fordelingen af arter i forhold til Ellenberg N og F for forskellige naturtyper jf. Overdrev, Enge og Moser, DMU, 2009⁶.

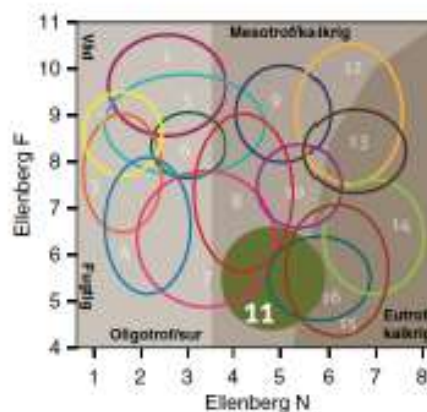
Figur 6 Fattigkær

Figur 7 Næringsfattig eng

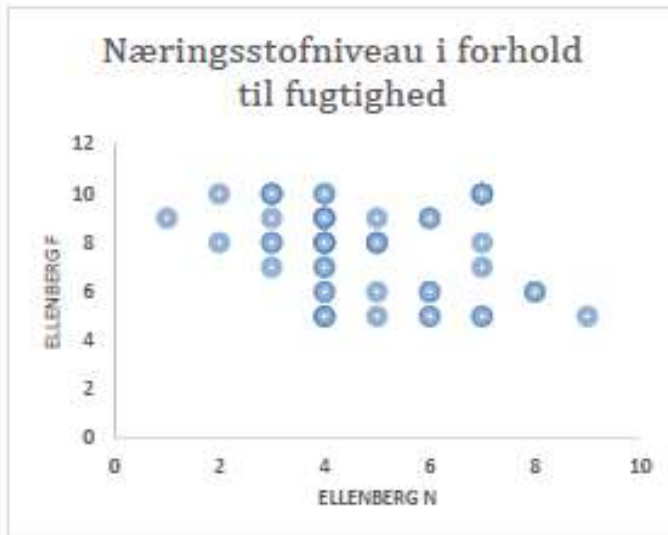
Figur 8 Rigkær

Figur 9 Fugtig eng

⁶ Overdrev, enge og moser, DMU, 2009: <http://www2.dmu.dk/Pub/FR727.pdf>

Nedenfor (figur 10) ses fordelingen af arter fra det konkrete areal:

Figur 10

Sammenlignes med eksemplerne ovenfor (figur 6, 7, 8 og 9) og de øvrige eksempler i "Overdrev, enge og moser"⁶, så er der størst lighed med eksemplet for rigkær.

Ved at sammenholde de forskellige analyser, vurderer jeg, at arealet mere ligner et overgangsrigkær fremfor et fattigkær.

Muligvis indeholder de nordlige moseområder, som ikke behandles her, områder der ligner fattigkær. Arter på de ældre plantelister kunne indikere dette, men det er vigtigt i den konkrete sag kun at fokusere på området, der er genstand for den kritiske ammoniakbelastning (området indrammet med rødt).

Vurdering af tålegrænser

Med udgangspunkt i at arealet er et overgangsrigkær og ikke et fattigkær, så er tålegrænsen en anden.

Fra ammoniakmanualen findes følgende tabel over tålegrænser⁷ (gengivet som figur 11).

⁷ <http://naturstyrelsen.dk/media/nst/Attachments/Ammoniakmanual02122005.pdf>

Tabel 1. Empirisk baserede tålegrænser for Naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UN-ECE, 2004.

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

Figur 11

Her ligger tålegrænsen for rigkær mellem 15 og 25.

Dette betyder at naturområdet slet ikke i samme grad er følsomt over næringsstoffer, som hidtil vurderet.

Hvis baggrundsbelastningen er 14,6 kg N/ha/år og den højeste totaldeposition er på op til 8,9 kg N/ha/år, så ligger den samlede deposition på 23,5 kg N/ha/år indenfor tålegrænseintervallet. Belastningen må endda antages at være lidt lavere, da den nuværende ammoniakudledning fra Grønkærvej 7 allerede indgår i baggrundsbelastningen. Det kan dog beregningsmæssigt ikke udskilles.

Dermed er der ikke længere grund til at antage, at områdets tilstand vil ændres som følge af den ansøgte udvidelse.

For dette taler også, at artspoints for plantelisterne ligger mellem -1 og 4. Dette indikerer, at arterne på arealet er middel-følsomme, idet der ikke forekommer arter med point mellem 5 og 7.

Det bemærkes også at depositionen er beregnet fra staldkant til naturområdetskant, hvilket er foreskrevet, men dermed også er et worst-case-scenario.

Vurdering af andre kilder til næringsstoffer

Der er andre kilder til næringsberigelse af området. Der bor bævere i Drideå og omegn og de forårsager hyppige oversvømmelser af området pga. dæmninger i åen. De graver også i brinkerne som eroderer og derved frigøres der næringsstoffer, som flyttes rundt på arealet i forbindelse med oversvømmelserne.

Nord for området ved broen over Drideå er der i 2010 målt et DVFI-indeks på 4 (noget forringet biologisk kvalitet).

Det kan derfor ikke udelukkes at der også tilføres næringsstoffer til arealet med de hyppige oversvømmelser forårsaget af bævernes aktivitet.

Arealets bredde er mellem 60 – 80 meter og støder på østsiden op til dyrket mark. Den tilstødende mark, giver derfor en forholdsvis stor randeffekt på arealet, i forhold til tilførsel af næringsstoffer.

Konklusion

Arealets naturtype er ikke præcist nok bestemt. Arealets tilstand er nu en helt anden end ved den godkendelse, der blev udarbejdet i 2013. Det kan også diskuteres om arealet skal kaldes eng eller mose idet det nu er et areal med afgræsning.

Der findes arter på arealet, som findes i fattigkær, men at dømme ud fra de ældre plantelister, der dækker hele området, så er fattigkærsarterne muligvis mere dominerende på de nordlige arealer, hvor der ikke er problemer med ammoniakdeposition.

I stedet skal arealet, der har været genstand for vurdering af ammoniakpåvirkning, vurderes som et overgangsrigræk med et langt højere tålegrænseinterval, pga. forekomst af arter, der er tilpasset en højere tilgængelighed af næringsstoffer.

Sammenholdes med de øvrige kilder til kvælstof aflejring på arealet, bl.a. ved hyppig oversvømmelse af arealet i kombination med erosion af brinkerne, så er der ikke grund til at antage at den ansøgte produktion vil bevirke en tilstandsændring på arealet.

Disse forhold har ikke været inddraget i Nævnets behandling af sagen og bør derfor kunne føre til en genoptagelse af sagen.

Venlig hilsen

Christina Weidick Kærsgaard
Natur- & miljøkonsulent

Direkte +45 96351193
E-mail cwk@agrinord.dk

Vedlagt:

Bilag 1 CV

Bilag 2 Excel ark med arter, artsscorer og Ellenberg-værdier

Bilag 3 Skema med skillearter for de forskellige kærtyper. Fra Moser 1 i Nordjylland, 1993. Skemaet er gengivet fra Vinther, E. Moseplejebogen, 1991.

Bilag 4 Eksempler på naturenge inddelt i kærtyper efter Vinther, E., Moseplejebogen, 1985. Fundet i Beskyttede ferske enge: Vegetation, påvirkninger, pleje, naturplanlægning (Skov og Naturstyrelsen, 2006). Link: <http://naturstyrelsen.dk/publikationer/2008/dec/beskyttede-ferske-enge/>

Bilag 3

§ 3-beskyttet natur efter Naturbeskyttelsesloven. Grøn skravering: Eng. Brun skravering: mose. Blå skravering: sø. Blå stiplet linje: Vandløb.

Bilag 4

Ammoniakkberegningpunkter: Total- og merdepositioner [kg N/ha/år], scenarieberegning 108 199. Se detaljer i tabel på side 36

Bilag 4b

Ammoniakberegningpunkter: Total- og merdepositioner [kg N/ha/år], scenarieberegning 108 498: jævn fordeling af årstæver i de sydlige haller. Der er 92 årstæver i hal 27, 29-30, 32-33, 35-36, 38-39, 41-42 og 44. Der er 91 årstæver i hal 28, 31, 34, 37, 40 og 43.

Bilag 5

Skråfoto, 6. juni 2017 [<https://skraafoto.kortforsyningen.dk>]. Fotoretning mod nord.

Skråfoto, 6. juni 2017 [<https://skraafoto.kortforsyningen.dk>]. Fotoretning mod øst.

Bilag 6

Beredskabsplan

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø. Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og udleveres til indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, og lign. Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i mappe på kontoret i værkstedet

Kort materiale.

- Bagest er et oversigtskort over ejendommen m.m. med angivelse af:
  - Mark- og drikkevandsboringer/brønde
  - Dieseltanke
  - Slukningsmateriel
  - Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
  - Adgangsveje

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand m.m. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald m.m.

Telefonnumre

Nærmeste telefon står i stuehuset og har nummer 9788 1709

Miljømyndighed	kontaktes på telefon	9663 1200
Falck	kontaktes på telefon	112
Brandvæsen	kontaktes på telefon	112
Lægevagt	kontaktes på telefon	7011 3131
Tandlægevagt	kontaktes på telefon	4051 5162
Landbocenteret	kontaktes på telefon	9663 0544
Dyrlæge	kontaktes på telefon	9788 9500
Foderfabrikken Lemvig	kontaktes på telefon	9781 0560
Elektriker	kontaktes på telefon	9781 0361
Smeden	kontaktes på telefon	9783 6302
VVS	kontaktes på telefon	2014 2765
Energi Midt	kontaktes på telefon	7015 1560
Maskinstation	kontaktes på telefon	9788 1645
Rådgivning	kontaktes på telefon aften 2532 0154 Hans Henrik Møller	8740 5241

Brand- og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet - RING 112 - oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
  - **Ejendommen er beliggende Grønkærvej 7, 7620 Lemvig**
- Hvad er der sket og at det er en brand på en minkfarm
- Er der tilskadekomne - hvor mange
  - Er dyrene kommet ud - art og antal der evt. er fanget. Hvis der undsluppet mink
    - Kontakt den lokale Pelsdyravlerforening
    - Kontakt København Fur
    - Kontakt Rådgivningen

Kontakt ejeren, Karsten Olesen på 2325 6108

Kontakt Rådgivningen ved udslip af mink på 8740 5231 / 2532 0154

og den lokale pelsdyravlerforening.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie og trykflasker.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskortet.

(laves i forbindelse med byggeanmeldelsen)

Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Minilæsser
- Traktor
- Vogne

Instruks om udslip af gylle

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
  - **Ejendommen er beliggende Grønkærvej 7, 7620 Lemvig**
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren, Karsten Olesen på mobil 2325 6108

Kontakt myndighederne, Lemvig Kommune, Beredskabsafdelingen på tlf. 9663 1200

Kontakt Maskinstation på tlf. 9788 1645

Der er tale om skrånende terræn og der risiko for, at gyllen strømmer til grøfter eller vandløb. Gyllen kan opdæmmedes med jordvolde og/eller halmballer. Ved udslip af gylle kontaktes Maskinstation på tlf. 9788 1645. Herfra rekvireres nødvendigt materiel i form af slamsuger, rende-graver eller gummiged.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Minilæsser
- Traktor
- Vogne

Stophaner og hovedafbrydere

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder er vist på kortet over ejendommen.

Vand

Stophaner er placeret i værkstedet

Afbryder til cirkulationsvand i værkstedet

Elektricitet

Hovedafbryder sidder ved eltavle i pelsriet

Der bruges automatsikringer.

Strømsvigt

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol. Kontakt energiselskab på tlf. 7015 1560

Alle minkhallerne er uden mekanisk ventilation, hvorfor en strømafbrydelse i første omgang ikke har betydning for minkenes velfærd. Strømafbrydelse vedrører cirkulation af vand på farmen på farmen, hvilket især er kritisk i varme perioder. Normalt vil dyrene kunne klare sig uden vand i 4 - 6 timer.

Adgangsvej til minkfarmen Grønkærvej 7, 7620 Lemvig

Der er adgang for køretøjer gennem farmen mellem hallerne

